

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ

Využití osobního automobilu v podnikání u OSVČ

Using Passenger Car for Business Purposes by a Self-employed Person

Student: Radek Chmela

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Yvetta Pšenková, Ph.D.

Ostrava 2015

Zadání bakalářské práce

Student: **Radek Chmela**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **6202R049 Účetnictví a daně**
Téma: **Využití osobního automobilu v podnikání osoby samostatně výdělečně činné**
Using Passenger Car for Business Purposes of Self-employed Person

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Základní právní předpisy a pojmy
 3. Účetní a daňové aspekty využití osobního automobilu
 4. Praktická aplikace využití osobního automobilu
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

- DUŠEK, Jiří a Jaroslav SEDLÁČEK. *Daňová evidence podnikatelů 2014*. 11. vyd. Praha: Grada, 2014. 136 s. ISBN 978-80-247-5117-7.
- KOLEKTIV AUTORŮ. *Účetnictví podnikatelů 2014*. 11. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. 536 s. ISBN 978-80-7478-448-4.
- KOLEKTIV AUTORŮ. *Účetní souvztahnosti podnikatelských subjektů*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. 352 s. ISBN 978-80-7478-486-6.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Yvetta Pšenková, Ph.D.**

Datum zadání: 21.11.2014

Datum odevzdání: 07.05.2015

Ing. Jana Hakalová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracoval samostatně. Přílohy č. 2, 3 a 4, dané mi k dispozici, jsem samostatně doplnil.

V Ostravě dne 7.5.2015...

Radek Chmela

Radek Chmela

Obsah

1	Úvod.....	5
2	Základní právní předpisy a pojmy	7
2.1	Právní předpisy.....	7
2.2	Základní pojmy	8
2.3	Rozdělení vozidel	9
2.3.1	Druhy a kategorie vozidel	10
2.4	Základní povinnosti osob	11
2.4.1	Registr silničních vozidel	12
2.4.2	Pojištění vozidla	12
2.4.3	Technické prohlídky a měření emisí.....	13
2.4.4	Přestavba vozidla	13
2.5	Kniha jízd	14
3	Daňové a účetní aspekty využití osobního automobilu.....	17
3.1	Pořízení osobního automobilu	17
3.1.1	Koupě osobního automobilu.....	17
3.1.2	Vklad osobního automobilu do obchodního majetku	18
3.1.3	Využití soukromého osobního automobilu pro podnikatelské účely ..	19
3.1.4	Koupě automobilu na úvěr.....	21
3.1.5	Leasing.....	22
3.1.6	Výpůjčka osobního automobilu.....	23
3.1.7	Osobní automobil zaměstnance	24
3.2	Vyřazení osobního automobilu z obchodního majetku	25
3.2.1	Prodej vozidla	26
3.2.2	Přeřazení vozidla do osobního užívání.....	27
3.2.3	Likvidace vozidla	27
3.3	Odpisování.....	29

3.3.1	Účetní odpisy.....	29
3.3.2	Daňové odpisy.....	30
3.4	Údržba a opravy	33
3.5	Technické zhodnocení	34
3.6	Pohonné hmoty a další výdaje.....	34
3.6.1	Vozidlo zahrnuté v obchodním majetku.....	34
3.6.2	Vozidlo nezahrnuté v obchodním majetku.....	35
3.7	Paušální výdaj na dopravu.....	37
3.8	Silniční daň	38
4	Praktická aplikace.....	41
4.1	Popis fyzické osoby a pořizovaného automobilu	41
4.2	Pořízení osobního automobilu koupí	42
4.3	Pořízení osobního automobilu úvěrem	46
4.4	Pořízení osobního automobilu na leasing	49
4.5	Využití soukromého osobního automobilu pro podnikání	52
4.6	Komparace způsobů pořízení a doporučení nejvýhodnější varianty.....	54
5	Závěr	58
	Seznam použité literatury	60
	Seznam zkratk.....	62
	Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	
	Seznam příloh	
	Přílohy	

1 Úvod

V dnešní hektické době se málokdo obejde bez využívání osobního automobilu, k pohodlné a rychlé přepravě jej používáme bezmála všichni. Osobní automobily se staly součástí našich životů, používáme je ke každodenní přepravě do škol, do zaměstnání anebo také k výkonu v zaměstnání. V dnešní době snad již nenajdeme podnikatele, který by využíval například městské hromadné dopravy aby se dopravil za svými zákazníky. Osobní automobil nejen podnikatelům, ale všem, kteří jej využívají šetří především čas, jež je v dnešní době mnohdy vzácný.

Tato bakalářská práce je zaměřena na využití osobního automobilu v podnikání u osoby samostatně výdělečně činné. Budeme se zabývat automobilem, který bude využívat fyzická osoba ke svému podnikání. Pro zpracování této práce budou použity metody popisu, analýzy a následné komparace. Bakalářská práce je zpracována dle právního stavu platného k 1. 1. 2015.

Cílem bakalářské práce je zjistit, jaký způsob pořízení osobního automobilu je pro podnikatele nejvýhodnější. Optimální způsob bude zjišťován z pohledu výdajů, které podnikatelský subjekt bude muset vynaložit při různých způsobech pořízení, a z pohledu nákladů, které bude podnikatel moci zahrnout jako náklady snižující základ daně v jednotlivých letech.

V první části bakalářské práce se budeme zabývat základními předpisy a pojmy, které souvisí s využíváním osobního automobilu. Bude zde také uvedeno, jakým způsobem se vozidla rozdělují do jednotlivých skupin. Dále budou vysvětleny základní povinnosti osob využívající osobní automobil.

V další části budou rozebrány různé způsoby pořízení a vyřazení osobního automobilu, způsoby jeho odpisování a další daňové a účetní hlediska, kterými se podnikatel při využívání osobního automobilu bude zabývat. Mimo jiné bude muset stanovit například správnou výši silniční daně, jejíž způsob výpočtu bude v této kapitole uveden. V této části bakalářské práce bude také uveden rozdíl mezi údržbou a opravou a také charakteristické znaky technického zhodnocení.

Poslední kapitola se zabývá praktickým příkladem, na základě shodných vstupních dat budou analyzovány jednotlivé způsoby pořízení osobního automobilu. Zkoumat budeme pořízení osobního automobilu jeho nákupem z finančních prostředků podnikatele, dále nákup automobilu prostřednictvím úvěru, využití finančního leasingu a nakonec analyzujeme využití soukromého osobního automobilu podnikatele nevloženého do obchodního majetku. U jednotlivých variant budou uvedeny výhody a nevýhody, které z daného způsobu pořízení vyplývají. Následnou komparací jednotlivých variant pořízení bude doporučena nejvýhodnější varianta.

2 Základní právní předpisy a pojmy

V teoretické části bakalářské práce je uveden přehled základních právních předpisů, ze kterých následně budou čerpány další informace a pojmy, týkající se osobního automobilu. Dle příslušného zákona rozdělíme vozidla do kategorií a uvedeme, jaké povinnosti budou mít osoby, které budou např. pořizovat osobní automobil.

2.1 Právní předpisy

Zákon č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích upravuje tyto podmínky:

- registraci vozidel a vyřazování vozidel z registru,
- technické požadavky na provoz silničních vozidel a zvláštních vozidel a schvalování jejich technické způsobilosti k provozu na pozemních komunikacích,
- práva a povinnosti osob, které vyrábějí, dovážejí a uvádějí na trh vozidla a pohonné hmoty,
- práva a povinnosti vlastníků a provozovatelů vozidel,
- práva a povinnosti stanice technické kontroly a stanice měření emisí,
- kontroly technického stavu vozidel v provozu.

Vyhláška č. 243/2001 Sb., o registraci vozidel ve znění pozdějších předpisů upravuje tyto podmínky:

- způsob vedení registru silničních vozidel,
- technický průkaz silničních motorových vozidel a jejich přípojných vozidel,
- druhy registračních značek, jejich forma, provedení a obsah,
- a další.

Rozdělení státních poznávacích značek (dále jen SPZ):

a) Standardní SPZ, jsou určeny

- pro všechna silniční motorová vozidla a přípojná vozidla,
- pro všechna zvláštní motorová vozidla,
- pro vozidla, jejichž vlastník nebo provozovatel je fyzická nebo právnická osoba požívající diplomatickou imunitu a výsady podle mezinárodní smlouvy,
- pro vozidla odhlášená k trvalému vývozu do zahraničí.

b) Zvláštní SPZ

- pro jednorázové použití s omezenou platností,
- trvale manipulační,
- pro zkušební účely,
- pro vozidla vybavená průkazem historického vozidla,
- pro vozidla vybavená průkazem sportovního vozidla.

Důležitý je okamžik přidělení standardní SPZ. Od tohoto okamžiku je možné uvést vozidlo účetně i daňově do užívání, vozidlo se zpravidla stává také předmětem silniční daně.

Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (dále jen zákon o DPH) upravuje tyto pojmy:

- dopravním prostředkem je vozidlo, jiný prostředek nebo zařízení, které jsou určené k přepravě osob nebo zboží z jednoho místa na jiné a které jsou obvykle konstruované pro použití k přepravě a mohou k ní být skutečně použity. Za dopravní prostředek se nepovažuje vozidlo, které je trvale znehybněno, ani kontejner,¹
- nový dopravní prostředek je vozidlo určené k provozu na pozemních komunikacích s obsahem válců větším než 48 ccm nebo s výkonem větším než 7,2 kW, pokud bylo dodáno do 6 měsíců ode dne prvního uvedení do provozu nebo má najeto méně než 6 000 km.²

2.2 Základní pojmy

V zákoně č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích nalezneme také základní pojmy související s definicí vozidla.

- silniční vozidlo – je motorové nebo nemotorové vozidlo, které je vyrobené za účelem provozu na pozemních komunikacích pro přepravu osob, zvířat nebo věci,
- zvláštní vozidlo – je vozidlo vyrobené k jiným účelům než k provozu na pozemních komunikacích, které může být při splnění podmínek stanovených tímto zákonem k provozu na pozemních komunikacích schváleno,

¹ Zákon č. 235/2004 Sb. § 4 odst. 4a

² Zákon č. 235/2004 Sb. § 4 odst. 4b

- přípojné vozidlo – je silniční nemotorové vozidlo určené k tažení jiným vozidlem, s nímž je spojeno do soupravy,
- historické vozidlo – je vozidlo, které je zapsáno v registru historických a sportovních vozidel a kterému byl vydán průkaz historického vozidla,
- sportovní vozidlo - je vozidlo, které je zapsáno v registru historických a sportovních vozidel a kterému byl vydán průkaz sportovního vozidla,
- kategorie vozidla – je skupina vozidel, která mají stejné technické podmínky stanovené prováděcím právním předpisem,
- nové vozidlo – je nově vyrobené vozidlo, které dosud nebylo žádným způsobem provozováno v České republice ani v jiném státě, ani nebylo používáno ke zkušebním či předváděcím účelům,
- zkušební stanice - je stanice technické kontroly pověřená ministerstvem k provádění technické kontroly jednotlivých vozidel a výměnných nástaveb nebo malých sérií vozidel před schválením jejich technické způsobilosti k provozu na pozemních komunikacích,
- provozovatel silničního vozidla – provozovatelem silničního vozidla registrovaného v registru silničních vozidel České republiky se rozumí fyzická osoba s místem trvalého pobytu nebo s místem povoleného pobytu v České republice nebo právnická osoba se sídlem v České republice, která vlastním jménem provozuje silniční vozidlo a je současně vlastníkem silničního vozidla a nebo je vlastníkem silničního vozidla oprávněna k provozování silničního vozidla,
- systém vozidla - je jakýkoliv konstrukční systém vozidla, na který se vztahují technické požadavky stanovené prováděcím právním předpisem. Systémem vozidla jsou například brzdy nebo zařízení pro snížení emise,
- konstrukční část vozidla – je součást vozidla, jejíž typ musí být schvalován nezávisle na vozidle, pokud tak stanoví prováděcí právní předpis, a na kterou se vztahují technické požadavky stanovené prováděcím právním předpisem. Konstrukční části vozidla je například jeho svítlna.

2.3 Rozdělení vozidel

Základní rozdělení vozidel provádí zákon č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích. Dle § 3 tohoto zákona se silniční vozidla rozdělují na jednotlivé druhy a kategorie.

2.3.1 Druhy a kategorie vozidel

Správné stanovení druhu, případně kategorie vozidla má rozhodující roli v následujícím řízení týkajících se vozidel z hlediska zákona o daních z příjmů, zákona o dani silniční, v souvislosti s cestovními náhradami a odpisy. Můžeme rozlišit silniční vozidla a zvláštní vozidla.

Silniční vozidlo – motorové nebo nemotorové vozidlo, které je vyrobené za účelem provozu na pozemních komunikacích pro přepravu osob, zvířat nebo věcí.

Zvláštní vozidlo – vozidlo vyrobené k jiným účelům než k provozu na pozemních komunikacích. Může být při splnění podmínek k provozu na pozemních komunikacích schváleno.

Silniční vozidla se rozdělují na tyto základní druhy:

- motocykly,
- osobní automobily,
- autobusy,
- nákladní automobily,
- speciální vozidla,
- přípojná vozidla,
- ostatní silniční vozidla.

Zvláštní vozidla se rozdělují na tyto základní druhy:

- zemědělské nebo lesnické traktory a jejich přípojná vozidla,
- pracovní stroje samojízdné,
- pracovní stroje přípojně,
- nemotorové pracovní stroje nebo nemotorová vozidla tažená nebo tlačena pěšky jdoucí osobou,
- vozíky pro invalidy s motorickým pohonem, pokud jejich šířka nebo délka přesahuje jeden metr.

Pro účely tohoto zákona se zvláštním vozidlem rozumí také i mobilní stroj, průmyslové zařízení, které je schopné přepravy nebo vozidlo bez karoserie, ve kterých je zabudován spalovací motor.

Tab. 2. 1 - Rozdělení vozidel do kategorií

Kategorie L - motorová vozidla zpravidla s méně než čtyřmi koly	
Mopedy	Dvoukolové mopedy, tříkolové mopedy, lehké čtyřkolky
Motocykly	Motocykly, motocykly s postraním vozíkem
Motorové tříkolky	Motorové tříkolky, čtyřkolky jiné než lehké tříkolky
Kategorie M - motorová vozidla, která mají nejméně čtyři kola a používají se pro přepravu osob	
M1	Vozidla, která mají nejvýše osm míst k přepravě osob, kromě místa řidiče, nebo víceúčelová vozidla
M2	Vozidla, která mají více než osm míst k přepravě osob, kromě místa řidiče, a jejichž nejvyšší přípustná hmotnost nepřevyšuje 5 000 kg
M3	Vozidla, která mají více než osm míst k přepravě osob, kromě místa řidiče, a jejichž největší přípustná hmotnost převyšuje 5 000 kg
Kategorie N - motorová vozidla, která mají nejméně čtyři kola a používají se pro dopravu nákladu	
N1	Vozidlo, jehož největší přípustná hmotnost nepřevyšuje 3 500 kg
N2	Vozidlo, jehož největší přípustná hmotnost převyšuje 3 500 kg, avšak nepřevyšuje 12 000 kg
N3	Vozidlo, jehož největší přípustná hmotnost převyšuje 12 000 kg
Kategorie o - přípojná vozidla	
Kategorie T - traktory zemědělské nebo lesnické	
Kategorie s - pracovní stroje	
Kategorie R - ostatní vozidla, která nelze zařadit do výše uvedených kategorií	

Zdroj: Vlastní zpracování

Toto rozdělení vozidel do uvedených kategorií lze najít v příloze k zákonu č. 56/2001 Sb.

2.4 Základní povinnosti osob

Základní povinnosti osob upravuje zákon č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích.

Vlastník, spoluvlastník, ale také provozovatel vozidla může být jak fyzická, tak i právnická osoba. Provozovatel vozidla přitom nemusí být jeho vlastníkem ani spoluvlastníkem. Povinnosti, jako například registrace vozidla, nebo jeho pojištění, jsou povinnostmi zákonnými. Vynaloží-li tyto osoby výdaje spojené s těmito

povinnostmi, jedná se o jejich daňově uznatelné výdaje (náklady) na dosažení, zajištění a udržení příjmů.³

Základní povinnosti vlastníků a provozovatelů, kteří hodlají na území České republiky provozovat silniční motorové vozidla a přípojná vozidla, je přihlásit vozidlo k registraci do registru silničních vozidel. To se netýká osob, jejichž pobyt na území ČR netrvá v příslušném kalendářním roce déle než 185 dnů.⁴

2.4.1 Registr silničních vozidel

Dle § 4 zákona č. 56/2001 Sb., je registr silničních vozidel evidencí silničních motorových vozidel, přípojných vozidel a provozovatelů těchto vozidel. Součástí evidence silničních motorových vozidel je evidence paměťových karet vozidel.

Do registru silničních vozidel se zapisuje:⁵

- vlastník,
- provozovatel,
- státní poznávací značka,
- druh a kategorie silničního motorového vozidla,
- největší technicky přípustná hmotnost,
- datum první registrace vozidla,
- záznam o technických prohlídkách,
- záznam o provedených a schválených přestavbách,
- a další.

Podle § 4 odst. 2 tohoto zákona vedou registr silničních vozidel obecní úřady s rozšířenou působností. v případě nabytí nového nebo vozidla, které bylo již provozováno, je povinnost vlastníka přihlásit toto vozidlo do 10 pracovních dnů u místně příslušného registračního místa.

2.4.2 Pojištění vozidla

Pojištění vozidla upravuje zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla.

³ § 24 odst. 2 písm. p) zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

⁴ § 6 odst. 1 zákona č. 56/2001 Sb.,

⁵ § 4 odst. 4 zákona č. 56/2001 Sb.,

Dle tohoto zákona může na dálnici, silnici, místní komunikaci a účelové komunikaci, s výjimkou účelové komunikace, která není veřejně přístupná, provozovat vozidlo pouze ten, jehož odpovědnost za škodu způsobenou provozem tohoto vozidla je pojištěna podle tohoto zákona.⁶ Řidič vozidla je povinen při provozu vozidla mimo jiné mít u sebe i zelenou kartu,⁷ která je vydána pojistitelem pojistníkovi bezprostředně po uzavření pojistné smlouvy.⁸

2.4.3 Technické prohlídky a měření emisí

Podle § 39 zákona č. 56/2001 je provozovatel silničního vozidla povinen na svůj náklad přistavit silniční vozidlo k pravidelné technické prohlídce a silniční motorové vozidlo i k pravidelnému měření emisí ve lhůtách stanovených tímto zákonem. Lhůty pravidelných technických prohlídek upřesňuje § 40 tohoto zákona. Osobní automobil musí být přistaven k technické prohlídce a k měření emisí nejpozději ve lhůtě čtyř let po prvním zápisu do registru silničních vozidel a následně pravidelně nejpozději ve lhůtách dvou let.

Stanice měření emisí vyhotoví protokol o provedeném měření emisí, v případě kladného výsledku vystaví stanice měření emisí osvědčení a na zadní tabulku SPZ nalepí zelenou kontrolní nálepkou. Přílohu technického průkazu vozidla tvoří také osvědčení o měření emisí.

Protokol o technické prohlídce vyhotoví stanice technické kontroly. Protokol předá provozovateli vozidla a výsledek oznámí příslušnému registračnímu místu. Stanice technické kontroly vyznačí do technického průkazu provedení technické prohlídky a v případě, že je výsledek kladný, nalepí na zadní tabulku SPZ červenou kontrolní nálepkou.

2.4.4 Přestavba vozidla

Přestavbou silničního vozidla se rozumí změna nebo úprava podstatných částí mechanismu nebo konstrukce provozovaného silničního vozidla.⁹

⁶ § 1 odst. 2 zákona č. 168/1999 Sb.,

⁷ § 17 odst. 1 zákona č. 168/1999 Sb.,

⁸ § 3 odst. 3 zákona č. 168/1999 Sb.,

⁹ § 73 odst. 1 zákona č. 56/2001 Sb.,

Za změnu podstatných částí mechanismu nebo konstrukce se dle § 73 odst. 2 zákona č. 56/2001 Sb. považuje:

- změna druhu pohonu, vestavění jiného typu motoru,
- změna karoserie, pérování vozidla a kol způsobující změnu povoleného zatížení,
- změna druhu karoserie nebo nástavby, pro které se mění účel a způsob použití silničního vozidla,
- změna kategorie vozidla.

Každá přestavba vozidla bude představovat technické zhodnocení.¹⁰ O tom, zda-li bude možné technické zhodnocení považovat jako náklad daňově uznatelný, bude rozhodovat jeho výše.

Obecní úřad obce s rozšířenou působností na základě písemné žádosti může povolit přestavbu silničního vozidla, které je registrováno v registru silničních vozidel, pokud jsou splněny podmínky pro přestavbu stanovené prováděcím právním předpisem.¹¹

2.5 Kniha jízd

Podnikatel musí zajistit řádné vedení evidence o době řízení vozidla a bezpečnostních přestávkách. Není důležité, jak je příslušná evidence nazvána, důležitý je její obsah. Záznam o provozu vozidla, kniha jízd či jakkoliv jinak nazvaná evidence musí být vedena pro každé vozidlo zvlášť. Rozlišovacím znakem mezi jednotlivými vozidly bude státní poznávací značka (dále jen SPZ). V knize jízd se musí objevit nejméně:

- SPZ vozidla,
- technické údaje o vozidle,
- průměrná spotřeba vozidla,
- typ paliva,
- čas zahájení jízdy,
- čas ukončení jízdy,
- čas začátku a konce bezpečnostní přestávky,

¹⁰ § 33 zákona č. 586/1992 Sb.,

¹¹ § 74 zákona č. 56/2001 Sb.,

- podpis řidiče.

V případě, kdy je vozidlo používáno také k soukromé potřebě, musí být vedena také evidence o ujetých kilometrech. Bude evidován:

- účel jízdy,
- stav tachometru před příslušnou jízdou,
- stav tachometru po jízdě,
- počet ujetých kilometrů,
- množství čerpaných pohonných hmot.

Ke každé jednotlivé jízdě se musí řidič podepsat, aby bylo možné zjistit, kdo danou jízdu s vozidlem uskutečnil. Tvar ručně vedeného záznamu o provozu vozidla není zákonným předpisem upraven. Provozovatel vozidla se tedy musí rozhodnout sám, zda použije některou z prodávaných knih jízd nebo si knihu jízd vytvoří sám. Ukázka knihy jízd viz. příloha č. 1. V dnešní době se často objevuje elektronická kniha jízd, která je založena například na elektronickém záznamníku GPS. Výhodou záznamníku GPS bude také možnost dohledu podnikatele nad svými vozidly pomocí svého počítače. Bude vědět, kde se jeho vozidla zrovna nachází a kdo je řídí.

Kniha jízd je pro podnikatele důležitá také z daňového hlediska. Podnikatel musí prokázat skutečné výdaje za spotřebu pohonných hmot, ale také další výdaje související s vozidlem a možnosti jejich zahrnutí do základu daně z příjmů. Nebude-li vedena řádná evidence o provozu příslušného vozidla, nebude moct podnikatel prokázat správnost svého postupu při daňovém uplatnění příslušných výdajů. Správné a úplné vedení knihy jízd ještě také neznamená, že veškeré výdaje odpovídající zaznamenaným jízdám budou daňově uznatelné. Podmínkou nutnou pro možnost zahrnutí výdajů do základu daně z příjmů není pouze vedení knihy jízd, ale prokázání, že jízdy byly skutečně uskutečněny a hlavně musí být prokázán účel jízdy, tj. prokázáním, že šlo o jízdu za účelem dosažení, zajištění a udržení příjmů.

Průkazné vedení knihy jízd má klíčový význam také pro účely daně z přidané hodnoty. Při posuzování oprávněnosti nároku na odpočet daně uplatněného na základě daňových dokladů za nakoupené pohonné hmoty bude správce daně

posuzovat, zda jízdy uvedené v knize jízd byly jako jízdy v souvislosti s uskutečňováním ekonomickou činností skutečně uskutečněny.

3 Daňové a účetní aspekty využití osobního automobilu

V této kapitole budou rozebrány různé alternativy pořízení a vyřazení osobního automobilu využívaného v podnikatelské činnosti, způsoby odpisování a další záležitosti jež se odrážejí v účetnictví a zároveň mají vliv na snížení či zvýšení základu daně podnikatele. Zabývat se budeme tedy například silniční dani, záležitostmi týkajícími se náhrad za pohonné hmoty a mimo jiné zde budou také rozvedeny a vysvětleny náklady na údržbu, opravy a technické zhodnocení.

3.1 Pořízení osobního automobilu

Fyzické osoby, stejně jako osoby právnické, mohou uskutečnit pořízení osobního automobilu různými způsoby. Jedná se zejména o tyto způsoby: koupě, bezúplatné nabytí, dědictví, vkladem do podnikání, převodem z osobního vlastnictví do obchodního majetku.

Podnikatel má k dispozici i jiné alternativy, kterými může zajistit vozidlo k použití pro podnikání. Jedná se o možnosti operativního nájmu, finančního leasingu, výpůjčky, nebo použití soukromého automobilu pro podnikatelské účely, které není zaříděno v obchodním majetku podnikatele.

Ve všech případech nabytí osobního automobilu je důležité uschovat doklady o jeho nabytí, zejména doklady, na kterých je uvedena cena vozidla. Podnikatel, jenž nemá tyto doklady k dispozici, nemůže vozidlo zahrnout do účetnictví, nemůže uplatňovat odpisy a náklady spojené s opravami.

3.1.1 Koupě osobního automobilu

Koupě osobního automobilu se provádí na základě kupní smlouvy, jež může být upravena podle obchodního práva, nebo podle občanského práva. Kupní smlouvou se prodávající zavazuje k dodání konkrétního vozidla kupujícímu, předáním dokladů od vozidla a převést na kupujícího vlastnické právo. Kupující se naopak zavazuje zaplatit kupní cenu.

Pořízení osobního automobilu z vlastních zdrojů využívají podnikatelé, kteří mají k dispozici dostatek volných finančních prostředků. Výhodou tohoto způsobu

pořízení je fakt, že podnikatel uhradí pouze skutečnou kupní cenu za nákup osobního automobilu, nemusí platit např. žádné úroky spojené s poskytnutím úvěru. Mezi hlavní nevýhodu můžeme uvést potřebu jednorázového výdaje finančních prostředků. Tyto výdaje nemůžeme zahrnout do nákladů daňově uznatelných.¹² Do nákladů daňových lze zahrnout daňové odpisy osobního automobilu vypočtené podle zákona o daních z příjmů.

Vstupní cenu, kromě ceny pořízení, mohou tvořit i další náklady spojené s nákupem automobilu.¹³ Těmito náklady mohou být např. náklady na dopravu. Způsob účtování nákupu automobilu si ukážeme na následujícím příkladu.

Tab. 3. 1- Postup účtování nákupu osobního automobilu u plátce DPH

Číslo	Doklad	Účetní případ	Částka v Kč	MD	D
1.	FAP	Pořízení osobního automobilu			
		Pořizovací cena	500 000	042	-
		DPH 21 %	105 000	343	-
		Celkem	605 000	-	321
2.	VPD	Doprava osobního automobilu od neplátce DPH	10 000	042	211
3.	VÚD	Zařazení automobilu do užívání	510 000	022	042

Zdroj: Vlastní zpracování

V případě, že je podnikatel plátcem DPH, má při koupi osobního automobilu nárok na odpočet této daně z přidané hodnoty.

3.1.2 Vklad osobního automobilu do obchodního majetku

Rozhodne-li se podnikatel vložit do obchodního majetku automobil pořízený ze svých soukromých peněžních prostředků, vstupní cenou při jeho zařazení může být:

- cena pořizovací, pokud je vozidlo vkládáno do jednoho roku od jeho pořízení,
- reprodukční pořizovací cena, pokud je vozidlo vkládáno po 1 roce od jeho pořízení.

¹² § 25 odst. 1a zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

¹³ § 25 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví

Pořizovací cenou je cena, za kterou byl majetek pořízen a náklady, které s jeho pořízením souvisí. Reprodukční pořizovací cenou se rozumí cena, za kterou by byl majetek pořízen v době, kdy se o něm účtuje.¹⁴

Zařazení soukromého vozidla podnikatele do obchodního majetku nepodléhá zdanění, neboť nedochází k přechodu vlastnického práva. Nabyvatel i vkladatel je tatáž osoba.¹⁵ Způsob účtování převodu osobního automobilu do obchodního majetku zachycuje následující tabulka.

Tab. 3. 2 - Vklad osobního automobilu do podnikání

Číslo	Doklad	Účetní případ	Částka v Kč	MD	D
1.	VÚD	Podnikatel (neplátce DPH) se v roce 2014 rozhodl osobní automobil vložit do obchodního majetku	500 000	042	491
2.	VÚD	Zařazení osobního automobilu do užívání	500 000	022	042

Zdroj: Vlastní zpracování

3.1.3 Využití soukromého osobního automobilu pro podnikatelské účely

Podnikatel, který již vlastní svůj soukromý osobní automobil, nemusí toto vozidlo vkládat do obchodního majetku. Takový osobní automobil nebude podnikatel v účetnictví evidovat. Jelikož vozidlo není zahrnuto v obchodním majetku podnikatele, nemůže jej podnikatel odepisovat.

Mezi výhody tohoto způsobu využívání osobního automobilu je skutečnost, že podnikatel nemusí vynakládat nemalé peněžní prostředky, případně se nemusí zadlužovat, aby mohl osobní automobil použít ke své podnikatelské činnosti.

Podnikateli budou vznikat s provozem soukromého osobního automobilu různé náklady, ne všechny ovšem může v rámci podnikání zahrnout do daňově uznatelných nákladů. Mezi výdaje, které si bude moci uplatnit jako výdaje vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmů budou patřit především výdaje na pracovní cesty.¹⁶ Podnikatel využívající soukromý osobní automobil si bude moci tedy uplatnit

¹⁴ § 25 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví

¹⁵ § 4 odst. 4 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

¹⁶ § 24 odst. 2k zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

do daňově uznatelných nákladů buď základní náhradu a náhradu výdajů za spotřebované pohonné hmoty nebo jen náhradu za spotřebované pohonné hmoty.

Základní náhradu a současně náhradu výdajů za spotřebované pohonné hmoty si bude podnikatel moci uplatnit pouze v případě, kdy automobil nebyl nikdy dříve zahrnut v obchodním majetku nebo nebyl předmětem leasingu. Pokud automobil předmětem leasingu byl a podnikatel neuplatnil úplatu finančního leasingu jako výdaj na dosažení, zajištění a udržení příjmů, opět může zahrnout do daňových nákladů obě náhrady. V případě, kdy osobní automobil byl v minulosti zahrnut do obchodního majetku a byl z něj vyřazen, v případě dalšího použití tohoto vozidla k podnikatelské činnosti základní náhrada podnikateli nepřísluší. Stejně by tomu tak bylo v případě, kdyby automobil byl v minulosti předmětem leasingu a leasingové splátky byly uplatňovány jako výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů, podnikatel by tedy mohl uplatnit do nákladů daňových pouze výdaje za spotřebované pohonné hmoty.

Základní náhrada se spočte jako součin sazby základní náhrady,¹⁷ která je stanovena na 1 km jízdy a počtem ujetých kilometrů na pracovní cestě.

$$\text{Základní náhrada} = 3,70 \cdot \text{km} \quad (3.1)$$

Kde: 3,70 Kč - Sazba základní náhrady stanovená zákoníkem práce a příslušnou vyhláškou
km - Vzdálenost ujetá vozidlem na pracovní cestě

Náhrada za spotřebované pohonné hmoty (NPHM) se stanoví jako součin průměrné spotřeby osobního automobilu uvedené v technickém průkazu vozidla, počtu ujetých kilometrů a ceny pohonných hmot.¹⁸

¹⁷ Vyhláška č. 328/2014

¹⁸ § 158 zákona č. 262/2006 Sb., Zákoník práce

$$NPHM = \frac{S \cdot km \cdot \text{cena PHM}}{100}$$

(3.2)

Kde: S - Spotřeba pohonných hmot vozidla v l/100 km

Km - Vzdálenost ujetá vozidlem na pracovní cestě

Cena PHM - Cena pohonných hmot v Kč/l

Podnikateli mohou na pracovních cestách vznikat další náklady, které mohou být daňově uznatelnými náklady. Mezi takovéto náklady budou patřit například náklady na parkovné. Vozidlo využívané k podnikatelské činnosti bude také předmětem silniční daně. Tuto daň si podnikatel bude moci také uplatnit jako daňově uznatelný náklad.

3.1.4 Koupě automobilu na úvěr

V případě, kdy podnikatel nemá dostatek volných finančních prostředků, může se rozhodnout pořídit osobní automobil na úvěr, jež mu poskytne banka. Většinou se jedná o úvěr účelový, vázaný na koupi konkrétní věci – automobilu. Poskytnutý úvěr následně podnikatel splácí. Splátky tvoří dvě části, jistinu a úrok.

Výhodou pořízení automobilu na úvěr je fakt, že podnikatel nepotřebuje větší množství volných finančních prostředků. Přestože je majetek pořízen z cizích zdrojů financování, podnikatel má okamžikem nákupu právo tento majetek daňově odepisovat. Úroky, které plynou z poskytnutého úvěru, jsou daňově uznatelným nákladem.¹⁹ Nevýhodou koupi na úvěr je nutnost vynakládat další náklady spojené s poskytnutým úvěrem. Jedná se především o placené úroky, ale také poplatky spojené s úvěrovým účtem, poplatky za vyřízení úvěru. Jako další nevýhodu lze uvést zadlužení podniku, úvěr se v rozvaze vykazuje jako položka cizích zdrojů.

Způsob, jakým by účtoval podnikatel pořízení osobního automobilu na úvěr, včetně zaúčtování splátky úvěru si ukážeme na následující tabulce.

¹⁹ § 24 odst. 2 zi) zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

Tab. 3. 3 - Pořízení osobního automobilu úvěrem u neplátce DPH

Číslo	Doklad	Účetní případ	Částka v Kč	MD	D
1.	VÚÚ, VBÚ	Poskytnutí dlouhodobého úvěru	500 000	221	461
2.	FAP	Pořízení osobního automobilu Pořizovací cena	500 000	042	321
3.	VBÚ	Úhrada dodavatelské faktury	500 000	321	221
4.	VÚD	Zařazení automobilu do užívání	500 000	022	042
5.	VBÚ	Rovnoměrná roční splátka úvěru, který je na 5 let	100000	261	221
6.	VBÚ	Úrok z úvěrů 10 % p. a.	50 000	561	221
7.	VÚÚ	Rovnoměrná roční splátka úvěru, který je na 5 let	100 000	461	261

Zdroj: Vlastní zpracování

3.1.5 Leasing

Leasing představuje další způsob, jak lze pořídit majetek v případě, kdy podnikatel nemá dostatek volných finančních prostředků. Podnikatel může využít leasing finanční nebo operativní. u finančního leasingu po skončení doby pronájmu přechází vlastnická práva z pronajímatele na nájemce, kdežto u leasingu operativního vlastnická práva nepřecházejí a majetek se vrací zpátky pronajímateli.

Hlavní výhodou tohoto způsobu financování, stejně jako v případě financování pomoci úvěru, je fakt, že podnikatel nemusí k nákupu majetku vynaložit velké množství finančních prostředků. Nájemné, neboli leasingové splátky jsou daňově uznatelným nákladem.²⁰ Nevýhodou leasingu je skutečnost, že majetek po celou dobu trvání leasingu zůstává ve vlastnictví pronajímatele. Nájemce tedy nemá možnost do nákladů uplatňovat daňové odpisy tohoto majetku. Veškerá rizika a náklady spojené např. s opravami nese nájemce, jako by byl skutečný vlastník.

Způsob účtování finančního leasingu v prvním roce pořízení osobního automobilu ukazuje následující tabulka.

²⁰ § 24 odst. 2 h, odst. 4, 5, 6, 15, 16 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

Tab. 3. 4 - Účtování finančního leasingu – časové rozlišení akontace

Číslo	Doklad	Účetní případ	Částka v Kč	MD	D
1.	VBÚ	První mimořádná splátka 10 % z PC (PC 500 000 Kč)	50 000	381	221
2.	VBÚ	Běžná splátka na konci roku (11 000 Kč měsíčně)	132 000	518	221
3.	VÚD	Časové rozlišení akontace (celkem 5 let)	10 000	518	381

Zdroj: Vlastní zpracování

Do nákladů lze za dané účetní období zahrnout pouze účetní operace, které s účetním obdobím časově a věcně souvisí. Akontace nemůže být zahrnutá v prvním roce do nákladů v celé své výši. Musí být provedeno tzv. časové rozlišení akontace, které je v účetnictví zachyceno na kartě časového rozlišení.

Časové rozlišení pouze akontace, jak je uvedeno v Tab. 3. 4, by bylo správné v případě, pokud by splátkový kalendář, kromě první zvýšené splátky, byl zcela pravidelný. V opačném případě je nutné časově rozlišit celkovou cenu leasingu.

Tab. 3. 5 - Účtování finančního leasingu - časové rozlišení celkové ceny leasingu

Číslo	Doklad	Účetní případ	Částka v Kč	MD	D
1.	VBÚ	První mimořádná splátka 10 % z PC (PC 500 000 Kč)	50 000	381	221
2.	VBÚ	Běžná splátka na konci roku (11 000 Kč měsíčně)	132 000	381	221
3.	VÚD	Časové rozlišení leasingu (na konci roku)	142 000	518	381

Zdroj: Vlastní zpracování

Časové rozlišení leasingu na konci roku se vypočte jako součet všech splátek včetně akontace, vydělené počtem měsíců leasingové smlouvy a následně vynásobeného počtem měsíců v roce. Výpočet: $50\,000 + 60 \cdot 11\,000 = 710\,000$ Kč. Dále: $710\,000 \div 60 \cdot 12 = 142\,000$ Kč. v obou případech je výše ročního nákladu ve stejné výši – 142 000 Kč.

3.1.6 Výpůjčka osobního automobilu

Charakteristickým znakem výpůjčky je skutečnost, že vypůjčitel (podnikatel) půjčitelu neplatí za možnost využívání jeho vozidla žádnou úplatu. Je to tak podstatný

rozdíl proti vozidla v pronájmu.²¹ Dle § 2 195 občanského zákoníku je půjčitel povinen přenechat osobní automobil ve stavu způsobilém k řádnému užívání. Vypůjčitel je pak povinný vozidlo chránit před poškozením, ztrátou či jeho zničením. z tohoto důvodu může vypůjčitel – podnikatel zahrnout do výdajů snižujících základ daně prokázané výdaje na běžnou údržbu a opravy, které souvisejí s používáním vozidla pro podnikání. Daňové odpisy ani odpisy technického zhodnocení, náklady na technické prohlídky, zákonné pojištění ani havarijní pojištění podnikatel do nákladů daňových zahrnout nemůže.

Výdaje na pohonné hmoty může vypůjčitel také uplatnit do výdajů, které snižují základ daně. Výše náhrady bude záviset na charakteru půjčitele:²²

- v případě vozidla vypůjčeného firmou – skutečná spotřeba prokázaná dokladem o nákupu,
- v případě vozidla vypůjčeného podnikatelem – náhrada výdajů za spotřebované PHM,
- v případě vozidla vypůjčeného zaměstnancem – základní náhrada a náhrada výdajů za spotřebované PHM.

Vozidlo, které je vypůjčené a je použito k podnikání je také předmětem silniční daně. Poplatníkem této daně je provozovatel osobního automobilu, který je zapsaný v technickém průkazu vozidla.

3.1.7 Osobní automobil zaměstnance

Podnikatel může k podnikatelské činnosti využít i jiné vozidlo, než to, které má zařazené v obchodním majetku, nebo to, které má podnikatel pronajaté či vypůjčené. Takovým vozidlem může být soukromé vozidlo podnikatelova zaměstnance, případně automobil, který má podnikatelův zaměstnanec od kohokoliv vypůjčený nebo pronajatý formou operativního či finančního leasingu.

Podobně, jako to bylo u vozidla vypůjčeného, daňově uznatelnými náklady nebudou všechny náklady, které souvisí s provozem osobního automobilu. Náklady,

²¹ Janoušek (2011)

²² Janoušek (2011, s. 265)

kteřé podnikatel nebude moci uplatnit do daňově uznatelných nákladů jsou zejména odpisy, náklady na údržbu, opravy, technické zhodnocení apod. Mezi náklady, které podnikateli budou snižovat základ daně, budou patřit pouze náhrady jízdních výdajů – základní náhrada a náhrada za spotřebované pohonné hmoty.²³ Nutné vedlejší výdaje související s pracovní cestou mohou být taky daňově uznatelnými náklady, bude se jednat například o parkovné.

Vozidlo zaměstnance použito k podnikatelské činnosti se stává také předmětem silniční daně, což bude představovat pro podnikatele také náklad snižující základ daně.

3.2 Vyřazení osobního automobilu z obchodního majetku

Osobní automobil nezůstává v obchodním majetku napořád, může se stát, že osobní automobil se již nevyužívá a je tedy zbytečné jej v obchodním majetku nechávat. Stejně tak jako při pořízení osobního automobilu existuje více možností, jak vozidlo pořídit, existuje také řada způsobů, jak osobní automobil z obchodního majetku vyřadit. Nejčastěji bývá osobní automobil vyřazen:

- prodejem,
- darováním,
- přeřazením do osobního užívání,
- likvidací,
- odcizením a dalšími způsoby.

Při převodu vozidla na jiného vlastníka, k čemuž dochází např. při prodeji, darování, vkladu do společnosti apod., je nutné do 10 pracovních dnů požádat registrační místo o změnu zápisu v registru silničních vozidel a k žádosti přiložit technický průkaz vozidla, osvědčení o registraci a doklady osvědčující změnu vlastnictví.²⁴ Původní vlastník je povinen změnu oznámit registračnímu místu a vrátit osvědčení o registraci vozidla. Nový vlastník následně žádá o zapsání do registru silničních vozidel.

²³ Způsob výpočtu základní náhrady a náhrady za spotřebované pohonné hmoty viz. kapitola 3. 1. 3

²⁴ § 12 zákona č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích

3.2.1 Prodej vozidla

Vlastník vozidla se může kdykoliv rozhodnout k prodeji vozidla. Prodejní cenou bude cena, na které se prodávající a kupující dohodnou. Cena by měla být uvedena v kupní smlouvě a měla by být v obvyklé výši, tzn. cena, za kterou se v době prodeje podobný automobil prodává. Příjem z prodeje osobního automobilu je pro prodávajícího výnosem, což znamená, že tento prodej zvyšuje základ daně. U automobilu, který doposud nebyl zcela odepsán a je vyřazován před koncem zdaňovacího období, lze do daňově uznatelných nákladů zahrnout polovinu rovnoměrného nebo zrychleného daňového odpisu.²⁵ Dalším nákladem, který podnikatel může zahrnout do nákladů daňových bude zůstatková cena. Zůstatkovou cenou se rozumí vstupní cena snížená o celkové daňové odpisy ve všech letech odpisování.²⁶ Dále lze do nákladů daňových zahrnout také například výdaje na zprostředkování prodeje, na uvedení vozidla do technického stavu, výdaje na mytí a vyčištění vozidla před prodejem, odborný odhad prodejní ceny a další.

Prodej osobního automobilu je z hlediska daně z přidané hodnoty (dále jen DPH) vymezen jako úplatné dodání zboží, z toho vyplývá, že prodej je předmětem DPH a podnikatel tedy musí z prodeje uplatnit daň na výstupu. Základem této daně bude sjednaná úplata s výjimkou prodeje vozidla osobám vymezených v § 36a odst. 3 ZDPH (kapitálově nebo jinak spojené osoby, osoby blízké, společníci téže společnosti, jsou-li plátcí), kdy základem daně bude cena obvyklá.

Tab. 3. 6 - Účtování vyřazení automobilu prodejem

Účetní případ	MD	D
Jednorázový odpis zůstatkové ceny	541	082
Vyřazení z evidence ve vstupní ceně	082	022
Prodej automobilu	311	641

Zdroj: Vlastní zpracování

²⁵ § 26 odst. 7 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

²⁶ § 29 odst. 2 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

3.2.2 Přeřazení vozidla do osobního užívání

Vozidlo, které je zařazeno v obchodním majetku, může podnikatel kdykoliv na základě svého rozhodnutí z obchodního majetku vyřadit a tím ho přeradit do osobního užívání. Tento úkon podnikatel zachytí pouze na evidenční kartě automobilu. Podnikatel nemusí přeřazení do osobního užívání oznamovat registračnímu místu. Nebude-li vyřazované vozidlo zcela odepsáno a dojde k přeřazování v průběhu zdaňovacího období, bude moci do daňových výdajů zahrnout odpisy ve výši jedné poloviny ročního daňového odpisu. Od okamžiku přeřazení vozidla do osobního užívání bude moci podnikatel uplatňovat jen výdaje související s použitím vozidla pro podnikání v podobě náhrady výdajů za spotřebované pohonné hmoty na služebních cestách.

Pokud podnikatel prodá přeřazené vozidlo do 5 let od data vyřazení z obchodního majetku, bude se jednat o příjem zdanitelný podle § 10 odst. 1 písm. b) zákona o daní z příjmů (dále jen ZDP). Je-li prodej realizován po 5 letech, je příjem z prodeje od daně z příjmů osvobozen podle § 4 odst. 1 písm. c) ZDP. Dnem od kterého se počítá lhůta pěti let je dle § 4 odst. 4 ZDP den, kdy bylo o vozidle naposledy účtováno, to je den uvedený na inventární kartě jako den vyřazení osobního automobilu z obchodního majetku.

Tab. 3. 7 - Účtování převodu vozidla do osobního užívání

Účetní případ	MD	D
Vyřazení z evidence ve vstupní ceně	082	022

Zdroj: Vlastní zpracování

Ve většině případech dochází k převodu osobního automobilu do osobního užívání tehdy, kdy je automobil v podnikání zcela odepsán. z tohoto důvodu se při převodu do osobního užívání nebude účtovat o zůstatkové ceně, automobil se jednoduše vyřadí z evidence ve vstupní ceně.

3.2.3 Likvidace vozidla

K likvidaci osobního automobilu může dojít například z důvodu dopravní nehody, fyzickým opotřebením nebo v důsledku živelné pohromy. Ve všech případech je vhodné sepsat likvidační protokol a uvést v něm identifikační znaky

vozidla, důvod jeho likvidace, den a způsob provedení likvidace a doložit v něm uvedené skutečnosti.

Dojde-li k havárii vozidla, jež má za následek nemožnost dalšího použití vozidla, měl by vlastník tuto skutečnost oznámit do 10 dnů registračnímu místu a požádat o vyřazení vozidla z registru silničních vozidel. Po vyřazení osobního automobilu z registru silničních vozidel může podnikatel vozidlo vyřadit z obchodního majetku. Do daňových nákladů lze uplatnit daňovou zůstatkovou cenu vozidla do výše náhrady škody, případně výdaje za odvoz vraku z místa havárie. Příjmem pak bude náhrada za škodu od pojišťovny, nebo také příjem z prodeje šrotu.

V případě, kdy je osobní automobil opotřebován do takové míry, že již není vhodné jej opravovat a není možné jej ani prodat, podnikatel vyřadí vozidlo z důvodu opotřebování provozem. Podnikatel by měl požádat registrační místo o vyřazení vozidla z registru silničních vozidel a poté vozidlo vyřadit z evidence účetnictví. Do daňových výdajů lze uplatnit daňovou zůstatkovou cenu v plné výši. Příjmem pak mohou být příjmy za šrot, případně příjem z prodeje vozidla na náhradní díly.

Je-li vozidlo likvidováno v důsledku živelní pohromy, bude se při vyřazování z registru silničních vozidel i obchodního majetku postupovat obdobně, jako při likvidaci v důsledku opotřebování provozem. Daňová zůstatková cena může být uplatněna do daňových nákladů v plné výši. Dále bude daňovým nákladem vzniklá škoda. Náhrada od pojišťovny bude představovat zdanitelný příjem.

Za živelní pohromu se považuje nezaviněný požár a výbuch, blesk, vichřice s rychlostí větru nad 75 km/hod., povodeň, záplava, krupobití, sesuv půdy a další.

Tab. 3. 8 - Účtování likvidace vozidla z důvodu živelní pohromy

Účetní případ	MD	D
Jednorázový odpis zůstatkové ceny	582	082
Vyřazení z evidence ve vstupní ceně	082	022
Nárok na náhradu škody od pojišťovny	378	688

Zdroj: Vlastní zpracování

3.3 Odpisování

K hlavním znakům dlouhodobého majetku patří, že se postupně opotřebovává. Opotřebení může být fyzické (vzniká v důsledku používání) a morální (vzniká v důsledku zaostávání po technické stránce). V účetnictví je třeba toto opotřebení zachytit. K tomuto účelu slouží odpisy, které představují trvalé snížení hodnoty majetku. Součet odpisů za dobu používání představuje oprávky k dlouhodobému majetku. Rozdílem pořizovací ceny a opravek zjistíme zůstatkovou cenu. Existují odpisy účetní a odpisy daňové.

3.3.1 Účetní odpisy

Účetní odpisy představují skutečné opotřebení dlouhodobého majetku. Podnikatel si sám stanoví předpokládanou dobu životnosti dlouhodobého majetku a způsob jeho odepisování tak, aby bylo zobrazeno skutečné využití dlouhodobého majetku. Jelikož účetnictví představuje věrný obraz skutečnosti, měly by do účetnictví vstupovat právě tyto odpisy. V případě osobního automobilu se tak děje prostřednictvím účtu 082 – Oprávky k samostatným movitým věcem a souborům movitých věcí. Na tomto účtu se shromažďuje opotřebení vozidla za celou jeho životnost. Účetní odpisy jsou vypočítávány s přesností na jednotlivé měsíce.

Podnikatel si stanoví odpisový plán a stanoví si způsob, jakým bude automobil odepisovat. v zásadě může použít dvě metody účetního odepisování:

- 1. Časové odpisy** – vychází z doby použitelnosti majetku, mohou se dále dělit na lineární a zrychlené.
- 2. Výkonové odpisy** – jsou založeny na předem stanovené výši výkonu. Pro výpočet účetních odpisů automobilů je tento způsob nejvhodnější, na rozdíl od odpisů časových lépe vystihují skutečný odvedený výkon (počet najetých kilometrů) automobilu. Podnikatel si stanoví předpokládaný nájezd kilometrů za celou dobu životnosti automobilu, vypočte si odpis na jeden ujetý kilometr a v jednotlivých účetních obdobích si pak odpisy stanoví na základě počtu skutečně ujetých kilometrů.

Podnikatel si pořídil osobní automobil za 800 000 Kč. Předpokládaný počet ujetých kilometrů je 500 000 Km. v prvním roce ujel 60 000 Km.

Výpočet:

Odpis za 1 km $800\,000 \div 500\,000 = 1,6 \text{ Kč/Km}$

Účetní odpis v prvním roce $1,6 \cdot 60\,000 = 96\,000 \text{ Kč}$

Podnikatel může odepsat pouze částku, která odpovídá vstupní ceně, i když by automobil ujel více kilometrů, než činí předpokládaný počet ujetých kilometrů.

3.3.2 Daňové odpisy

Daňové odepisování upravuje zákon o daních z příjmů, jež ukládá podnikateli zařadit dlouhodobý majetek do jedné z šesti odpisových skupin. Zákon o daních z příjmů stanovuje dobu odepisování v jednotlivých skupinách:

Tab. 3. 9 - Odpisové skupiny

Odpisová skupina	Doba odepisování v letech
1	3
2	5
3	10
4	20
5	30
6	50

Zdroj: Vlastní zpracování

Daňové odpisy se počítají za rok, na rozdíl od účetních odpisů, které se stanovují s přesností na měsíce. Aby si podnikatel mohl uplatnit roční odpis, musí být majetek zařazen k 31. 12. v majetku.

Daňové odpisy si podnikatel nemusí odečítat od základu daně každý rok. V případě, kdy by měl podnikatel daňovou ztrátu a jeho základ daně by byl tedy nulový, bylo by zbytečné tento základ daně dále snižovat o daňové odpisy. Dle zákona o daních z příjmů může odepisování přerušit a pokračovat v něm

v následujícím období. v odepisování pokračuje, jako by odpisy přerušeny nebyly.²⁷ To neplatí v případě, kdy podnikatel osobní automobil využívá pouze z části k zajištění a udržení zdanitelných příjmů.

Podnikatel může osobní automobil používat pouze z části k zajištění a udržení zdanitelných příjmů. V tomto případě si do daňově uznatelných nákladů může zahrnout pouze poměrnou část daňových odpisů.

Dlouhodobý majetek se daňově odpisuje do výše vstupní ceny. Tato cena může být zvýšena o technické zhodnocení. Pro každý nově pořízený dlouhodobý majetek podnikatel stanoví jeho způsob odepisování, který nesmí po celou dobu jeho odepisování změnit. Může se rozhodnout mezi rovnoměrným a zrychleným odepisováním.

1. Rovnoměrné (lineární) odpisy²⁸

V případě rovnoměrných odpisů jsou odpisovým skupinám přiřazeny maximální roční odpisové sazby.

Tab. 3. 10 - Roční odpisové sazby při rovnoměrném odepisování dle ZDP

Odpisová skupina	V prvním roce odepisování	V dalších letech odepisování	Pro zvýšenou vstupní cenu
1	20	40	33,3
2	11	22,25	20
3	5,5	10,5	10
4	2,15	5,15	5,0
5	1,4	3,4	3,4
6	1,02	2,02	2,0

Zdroj: Vlastní zpracování

²⁷ § 26 odst. 8 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

²⁸ § 31 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

Způsob výpočtu rovnoměrných odpisů:

$$\text{Roční odpis} = \frac{\text{vstupní cena} \cdot \text{roční odpisová sazba}}{100}$$

(3.3)

2. Zrychlené (degresivní) odepisování²⁹

Při použití zrychleného způsobu odepisování jsou odpisy v prvních letech vyšší než při použití rovnoměrného odepisování. Tento způsob je vhodný pro podnikatele, kteří chtějí v prvních letech snížit základ daně.

Odpisovým skupinám dlouhodobého majetku jsou přiřazeny koeficienty zrychleného odepisování.

Tab. 3. 11 - Koeficienty zrychleného odepisování dle ZDP

Odpisová skupina	Koeficient pro zrychlené odepisování		
	V prvním roce odepisování	V dalších letech odepisování	Pro zvýšenou zůstatkovou cenu
1	3	4	3
2	5	6	5
3	10	11	10
4	20	21	20
5	30	31	30
6	50	51	50

Zdroj: Vlastní zpracování

Způsob výpočtu ročního odpisu v prvním roce odepisování:

$$\text{Odpis v 1. roce} = \frac{\text{vstupní cena}}{\text{přiřazený koeficient v 1. roce odepisování}}$$

(3.4)

²⁹ § 32 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

Způsob výpočtu ročního odpisu v dalších letech odpisování:

$$\text{Odpis v dalších letech} = \frac{2 \cdot \text{zůstatková cena}}{\text{přiřazený koeficient} - \text{počet let dosavadního odpisování}} \quad (3.5)$$

3.4 Údržba a opravy

Udržováním se rozumí činnost, kterou se zpomaluje fyzické opotřebení, předchází se poruchám a odstraňují se závady malého rozsahu. v případě osobního automobilu se za údržbu budou považovat veškeré výrobcem doporučené servisní práce. Jedná se například o doplňování či výměnu provozních kapalin, filtrů, brzdového systému, seřizování motoru a podobně.

Provedením opravy se odstraňují dopady částečného fyzického opotřebení nebo poškození na majetku za účelem uvedení do předchozího stavu, nebo do stavu, kdy je majetek provozuschopný.³⁰ Provedením opravy s použitím jiných než původních materiálů nebo dílů se rozumí také uvedení v provozuschopný stav, pokud tím nedojde k technickému zhodnocení. U osobního automobilu bude za opravu považována například výměna autobaterie, výměna motoru za stejný typ motoru, výměna náprav a podobně.

Je nutné posoudit zda se nejedná o technické zhodnocení dlouhodobého majetku (modernizace, rekonstrukce). V případě technického zhodnocení nelze účtovat do nákladů, protože technické zhodnocení zvyšuje pořizovací cenu majetku a do nákladů se dostává postupně prostřednictvím odpisů na rozdíl od nákladů na údržbu a opravu, které jsou daňově uznatelnými částkami v plné výši viz. kapitola 3. 5.

³⁰ Vyhláška č. 500/2002 Sb., § 47 odst. 2

3.5 Technické zhodnocení

Jako technické zhodnocení se označují výdaje na dokončené nástavby, přístavby a stavební úpravy, rekonstrukce a modernizace majetku, pokud převýšily u jednotlivého majetku v úhrnu 40 000 Kč za zdaňovací období.³¹

U osobního automobilu se nejčastěji můžeme setkat s jeho rekonstrukcí nebo modernizací. Rekonstrukcí se rozumí zásah do majetku, který má za následek změnu jeho účelu nebo technických parametrů (např. výměna motoru za motor s vyšším výkonem).³² Modernizace je definována jako rozšíření vybavenosti nebo použitelnosti majetku (např. dodatečná montáž tažného zařízení).³³

Náklady na technické zhodnocení se účtují do doby jeho zařazení na účet 042 – Pořízení dlouhodobého hmotného majetku. Technické zhodnocení které v úhrnu za účetní období nepřekročí limit 40 000 Kč se u hmotného majetku zaúčtuje přímo do nákladů na účet 548 – Ostatní provozní náklady.

3.6 Pohonné hmoty a další výdaje

Kromě odpisů, výdajů na opravy a údržbu tvoří významnou položku ovlivňující hospodářský výsledek podnikatele, ale také jeho základ daně z příjmů, výdaje za pohonné hmoty. Na výši těchto nákladů se podílí více faktorů, kterými jsou cena pohonných hmot, spotřeba automobilu a počet ujetých kilometrů. Chce-li podnikatel zahrnout do daňových nákladů výdaje za pohonné hmoty, je povinen prokázat, že veškeré náklady souvisí s použitím automobilu pro účely dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů. Podnikatel musí rozlišit, zda-li má vozidlo zahrnuté v obchodním majetku či nikoliv.

3.6.1 Vozidlo zahrnuté v obchodním majetku

Podnikatel, který použije osobní automobil zahrnutý v obchodním majetku ke své podnikatelské činnosti, která je předmětem daně z příjmů, může do daňových nákladů zahrnout skutečnou výši spotřebovaných pohonných hmot doložené dokladem o nákupu. Současně musí vést průkaznou evidenci jízd a jejich účelů. Toto

³¹ § 33 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

³² § 33 odst. 2 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

³³ § 33 odst. 3 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

neplatí pro podnikatele, kteří se rozhodli místo skutečné spotřeby uplatňovat paušální výdaje na dopravu.

Fyzická osoba – podnikatel si do daňově uznatelných nákladů může uplatnit další náklady. Mezi tyto náklady patří například:

- náklady na povinné a havarijní pojištění osobního automobilu,
- náklady související s povinnými kontrolami emisních stanic a stanic technických kontrol,
- náklady na pořízení dálničních známek,
- silniční daň.

Podnikatel může osobní automobil, který má zahrnutý v obchodním majetku, používat také k soukromým účelům. V tomto případě může do daňově uznatelných nákladů zahrnout pouze poměrnou část nákladů, které odpovídají poměru ujetých kilometrů pro dosažení, zajištění a udržení příjmů k celkovému počtu ujetých kilometrů.³⁴

3.6.2 Vozidlo nezahrnuté v obchodním majetku

Podnikatel k uskutečnění služební cesty může využít také osobního automobilu, jež není zahrnuté v jeho obchodním majetku. Jedná se o vozidlo, které je soukromým vlastnictvím podnikatele, případně vozidlo zaměstnance. I v tomto případě náklady na pohonné hmoty budou daňově uznatelným nákladem.³⁵

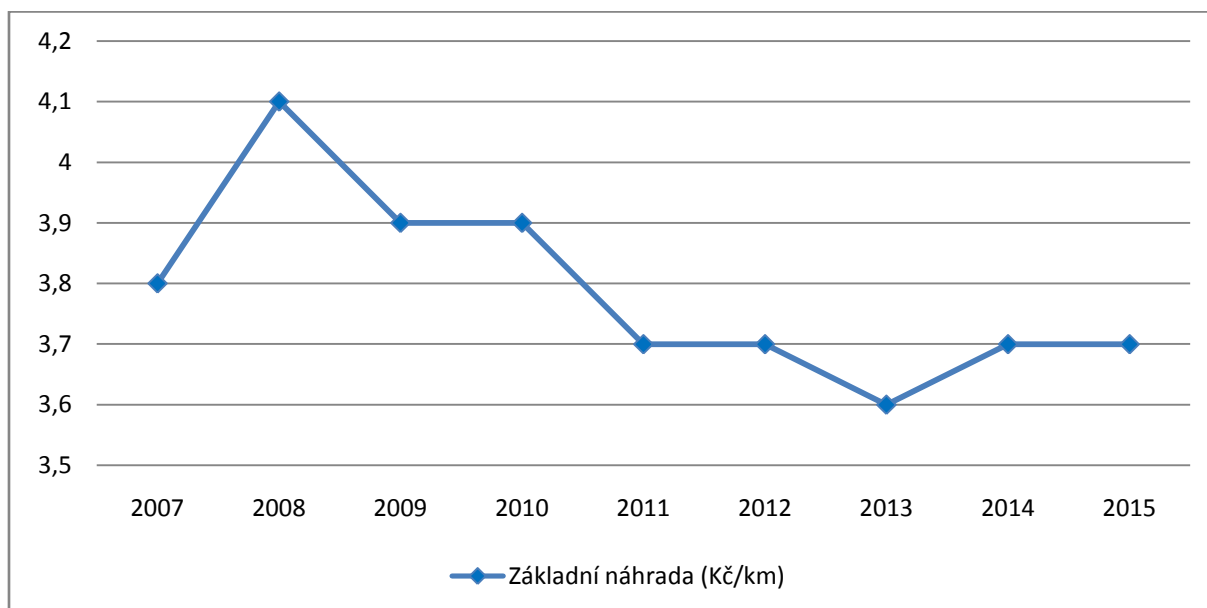
V případě, kdy soukromé vozidlo není zahrnuté do obchodního majetku a ani v něm dříve nebylo, může podnikatel jako daňově uznatelný náklad uplatnit základní náhradu, náhradu výdajů za spotřebované pohonné hmoty a některé další výdaje viz kapitola 3. 1. 3.

Vývoj sazby základní náhrady za 1 km jízdy u osobních silničních vozidel a výše cen pohonných hmot za posledních devět let budou znázorněny na následujících grafech:

³⁴ § 25 odst. 1 u) zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

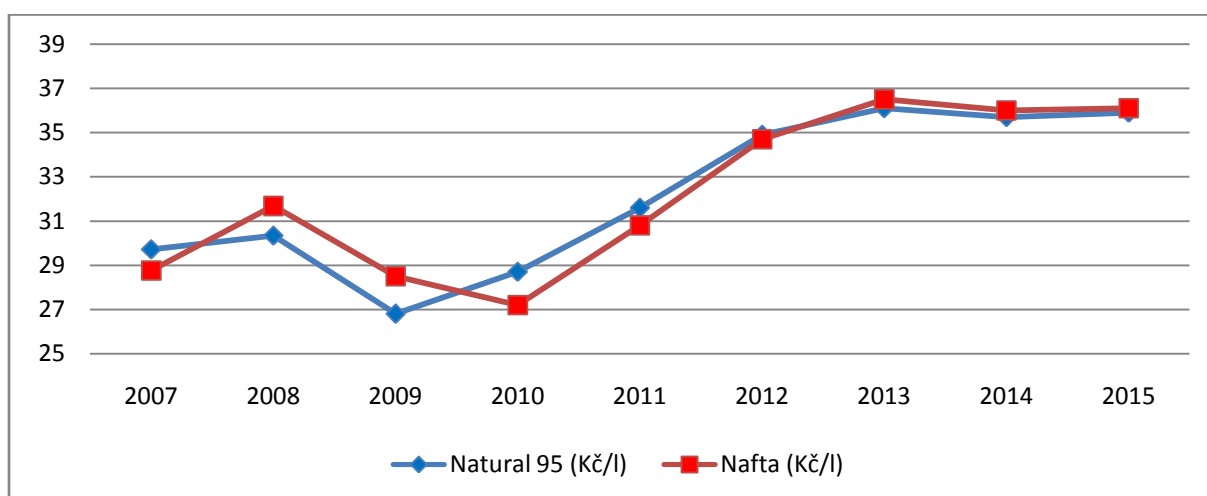
³⁵ § 24 odst. 2 k) zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

Graf 3. 1 - Vývoj sazby základní náhrady

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 3. 2 - Vývoj průměrných cen pohonných hmot dle vyhlášky MF a MPSV

Zdroj: Vlastní zpracování

Do roku 2010 určovaly průměrné ceny pohonných hmot pro podnikatele vyhlášky Ministerstva financí. Po tomto roce se průměrné ceny pohonných hmot pro podnikatele a pro zaměstnance sjednotily a určují je vyhlášky Ministerstva práce a sociálních věcí.

3.7 Paušální výdaj na dopravu

Fyzická i právnická osoba má možnost uplatnění paušálního výdaje na dopravu silničním motorovým vozidlem jako daňově uznatelného nákladu. Podmínky upravuje zákon o daních z příjmů. Paušální výdaj na dopravu nemůže uplatnit fyzická osoba, která uplatňuje výdaje procentem z příjmů podle § 7 odst. 7 zákona o daních z příjmů a platí tedy daň paušální částkou.

Výši paušálního výdaje na dopravu silničním vozidlem určuje § 24 odst. 2 písmene zt) zákona o daních z příjmů. Jeho výše činí 5 000 Kč na jedno silniční motorové vozidlo za každý celý kalendářní měsíc zdaňovacího období, za které podnikatel podává daňové přiznání, ve kterém používal vozidlo k dosažení, zajištění a udržení příjmů a zároveň silniční motorové vozidlo nepřenechal k užívání jiné osobě.

Paušální výdaj na dopravu může podnikatel uplatnit maximálně u tří silničních motorových vozidel. V měsíci pořízení či vyřazení vozidla může podnikatel uplatnit poměrnou část paušálního výdaje na dopravu.

Podnikatel, který využívá silniční motorové vozidlo pouze z částí k dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů, může uplatnit do daňových nákladů pouze část paušálního výdaje na dopravu a to ve výši 80 %, tj. 4 000 Kč.

Rozhodne-li se podnikatel pro tento způsob uplatňování nákladů za automobil, v průběhu zdaňovacího období jej nemůže změnit. v případě kdy poplatník uplatňuje paušální výdaje na dopravu, nemůže si dále uplatňovat jako náklady na dosažení, zajištění a udržení příjmů skutečné náklady na spotřebované pohonné hmoty, ani parkovné při pracovních cestách.

Výhodou uplatňování paušálních výdajů je snížení administrativních povinností podnikatelů, kteří nemusí evidovat každou jízdu osobním automobilem a nemusí tak prokazovat skutečně vynaložené náklady.

3.8 Silniční daň

Silniční daň spadá pod daně majetkové. Předmětem daně silniční, dle zákona č. 16/1993 Sb., o dani silniční, který tuto daň upravuje, jsou silniční motorová vozidla a jejich přípojná vozidla, která jsou:

- registrována v České republice,
- provozována v České republice,
- používaná k podnikání (k činnosti, která je předmětem daně z příjmů).

Vozidla s největší povolenou hmotností nad 3,5 tuny určená výlučně k přepravě nákladů a registrována v České republice jsou předmětem daně vždy. Předmětem této daně naopak nejsou speciální pásové automobily a ostatní vozidla podle zvláštního právního předpisu, zemědělské a lesnické traktory a jejich přípojná vozidla a vozidla, kterým byla přidělena zvláštní registrační značka.

Z uvedeného vyplývá, že pokud fyzická osoba použije osobní automobil, který je registrován v České republice byť jen na jeden den ke své podnikatelské činnosti, stává se toto vozidlo předmětem daně. Nezáleží na tom, zda-li vozidlo je zařazeno v obchodním majetku, či nikoliv. Také vozidlo, které je zahrnuto v obchodním majetku, může být předmětem daně silniční například jen v některých kalendářních měsících v roce. Důkazním prostředkem při daňové kontrole bude řádně vedena kniha jízd.

Poplatníkem daně silniční je ve většině případech provozovatel vozidla, který je zapsán v technickém průkazu, nebo zaměstnavatel, pokud vyplácí cestovní náhrady svému zaměstnanci za použití jeho soukromého osobního automobilu.

Základem daně je v případě osobního automobilu jeho zdvihový objem motoru v cm³ uvedený v technickém průkazu, podle něhož se určí roční sazba daně. Tuto roční sazbu daně může podnikatel snižovat následujícím způsobem:³⁶

- o 48 % po dobu 36 kalendářních měsíců od data jejich první registrace,
- o 40 % po dobu následujících dalších 36 kalendářních měsíců,

³⁶ § 6 odst. 6 zákona č. 16/1993 Sb., o dani silniční

- o 25 % po dobu následujících dalších 36 kalendářních měsíců.

V případě, vlastní-li podnikatel osobní automobil, jež byl poprvé v České republice registrován do 31. prosince 1989, sazba daně se zvyšuje o 25 %.³⁷

Pokud podnikatel, jako zaměstnavatel, vyplácí svému zaměstnanci cestovní náhrady za použití jeho vlastního vozidla, musí platit silniční daň i za jeho osobní automobil.³⁸ V tomto případě si podnikatel může zvolit jednu ze dvou možností, kterou vypočte daň, podle toho, která bude pro něj výhodnější. Může zvolit:

- roční sazbu daně (silniční daň platí za každý měsíc, ve kterém byl automobil použitý k podnikatelské činnosti),
- sazbu 25 Kč za každý den použití vozidla.

Během zdaňovacího období platí podnikatel zálohy na daň buď ve výši 25 Kč za den, kdy bylo vozidlo zaměstnance použito k podnikatelské činnosti, nebo ve výši 1/12 upravené roční sazby za každý měsíc, ve kterém byl osobní automobil předmětem této daně. Možnost volby mezi denní a roční sazbou daně má podnikatel při prvním placení zálohy na daň. Způsob v průběhu zdaňovacího období pak nemůže změnit. Při výpočtu konečné daňové povinnosti (podání daňového přiznání) může způsob výpočtu změnit podle toho, co pro něj bude daňově výhodnější. U každého vozidla může postupovat jiným způsobem. Zálohy na daň silniční jsou splatné čtyřikrát ročně:³⁹

- do 15. dubna (zálohy za měsíce leden, únor, březen),
- do 15. července (zálohy za měsíce duben, květen, červen),
- do 15. října (zálohy za měsíce červenec, srpen, září),
- do 15. prosince (zálohy za měsíce říjen, listopad).

Daňové přiznání je podnikatel povinen podat nejpozději do 31. ledna následujícího roku po uplynutí zdaňovacího období. Do tohoto data je také povinen

³⁷ § 6 odst. 8 zákona č. 16/1993 Sb., o daní silniční

³⁸ § 4 odst. 2 a) zákona č. 16/1993 Sb., o daní silniční

³⁹ § 10 odst. 1 zákona č. 16/1993 Sb., o daní silniční

zaplatit daň (pokud jeho zálohy byly nižší než celková daňová povinnost). Také může nastat situace, kdy podnikatel zaplatil zálohy vyšší, než byla celková daňová povinnost – nastává přeplatek na dani. Poplatník by měl správci daně písemně sdělit, jak s tímto přeplatkem naložit (vrácení přeplatku, úhrada nedoplatku jiné daně, záloha na daň na následující období).

Silniční daň je daňově uznatelným nákladem již předpisem, nezávisí na zaplacení. Nezáleží přitom, zda-li podnikatel používá osobní automobil pouze z části k dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů. Krácení nákladů se nepoužívá. Účtování musí být vedeno tak, aby podnikatel byl schopen finančnímu úřadu prokázat zaplacené zálohy, výsledný daňový závazek za zdaňovací období a vypořádání nedoplatku nebo přeplatku. Předpis záloh daně silniční se účtuje na vrub účtu 531 – Daň silniční a zároveň ve prospěch účtu 345 – Ostatní daně a poplatky.

4 Praktická aplikace

V této kapitole jsou na praktickém příkladě rozvedeny a zároveň srovnány jednotlivé způsoby pořízení osobního automobilu fyzickou osobou určeného k podnikání. Osobní automobil bude fyzická osoba používat celoročně k účelu podnikání. Osobní automobil je pořízen v roce 2015.

V následujících kapitolách budou na základě fiktivního příkladu rozepsány jednotlivé varianty pořízení osobního automobilu, budou zhodnoceny výhody a nevýhody jednotlivých variant a nakonec bude doporučena nejvýhodnější varianta pro podnikatele.

4.1 Popis fyzické osoby a pořizovaného automobilu

Fyzická osoba pan Josef Novák zahájil dne 1. ledna 2015 podnikatelskou činnost – daňové a účetní poradenství. Není plátcem daně z přidané hodnoty. Sídlo jeho podnikání je v pronajaté kanceláři v Ostravě, kde bude uskutečňovat svou podnikatelskou činnost, nebo bude dojíždět za klienty v Ostravě, ale i mimo ni po celé České republice. Z tohoto důvodu se rozhoduje, zda v podnikání bude využívat svůj soukromý automobil, nebo některým z možných způsobů pořídí do obchodního majetku automobil nový. Podnikatel předpokládá, že automobilem ujede ročně 50 000 km.

Podnikatel uvažuje nad pořízením nového osobního automobilu Škoda Octavia s výbavou Elegance, rok výroby 2014. Pořizovací cena automobilu je 600 000 Kč. Objem motoru činí 1 798 cm³. Průměrná spotřeba dle technického průkazu je 6,1 l/100 km.⁴⁰

Pro zjednodušení příkladu budeme uvažovat pořízení a následné zařazení do užívání 1. 1. 2015. Od tohoto data budeme počítat odpisy, splácet úvěr, případně leasing.

⁴⁰ Konfigurace vozu viz příloha číslo 2

4.2 Pořízení osobního automobilu koupí

Jestliže by měl pan Novák dostatek volných finančních prostředků v hotovosti nebo na bankovním účtu, mohl by zvažovat pořízení osobního automobilu koupí ze svých zdrojů. Pořizovací cenu automobilu 600 000 Kč zaplatí najednou. Tato cena nebude navýšena o úroky a jiné poplatky.

Prodejce vozů Škoda vystaví fakturu ve výši 600 000 Kč, kterou pan Novák následně uhradí buď v hotovosti, nebo převodem z běžného účtu.

Podnikatel není plátcem DPH, tudíž při odpisování bude vycházet z pořizovací ceny včetně DPH. Účetní odpisy se budou rovnat odpisům daňovým. Může se rozhodnout, zda-li bude uplatňovat rovnoměrné nebo zrychlené odpisy. V případě rovnoměrného odpisování uplatňuje podnikatel do nákladů stejnou částku, mimo první rok odpisování viz. Tab. 4. 1. Předpokládá-li podnikající osoba, že například v prvních letech podnikání ujede více kilometrů, než v ostatních obdobích a tím bude osobní automobil opotřebováván rychleji, může zvolit odpisování zrychlené, kdy se v prvních letech uplatňuje do nákladů vyšší částka viz. Tab. 4. 2.

My předpokládáme, že pan Novák v jednotlivých letech ujede stejný počet kilometrů, zvolíme tedy odpisy rovnoměrné.

Tab. 4. 1 – Rovnoměrné odpisy

Rok	Výpočet odpisu	Roční odpis	Zůstatková cena
2015	$(600\,000 \cdot 11) \div 100$	66 000 Kč	534 000 Kč
2016	$(600\,000 \cdot 22,25) \div 100$	133 500 Kč	400 500 Kč
2017	$(600\,000 \cdot 22,25) \div 100$	133 500 Kč	267 000 Kč
2018	$(600\,000 \cdot 22,25) \div 100$	133 500 Kč	133 500 Kč
2019	$(600\,000 \cdot 22,25) \div 100$	133 500 Kč	0 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Tab. 4. 2 – Zrychlené odpisy

Rok	Výpočet odpisu	Roční odpis	Zůstatková cena
2015	$600\,000 \div 5$	120 000 Kč	480 000 Kč
2016	$(2 \cdot 480\,000) \div (6 - 1)$	192 000 Kč	288 000 Kč
2017	$(2 \cdot 288\,000) \div (6 - 2)$	144 000 Kč	144 000 Kč
2018	$(2 \cdot 144\,000) \div (6 - 3)$	96 000 Kč	48 000 Kč
2019	$(2 \cdot 48\,000) \div (6 - 4)$	48 000 Kč	0 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Podnikatel kromě odpisů bude mít i jiné náklady a výdaje. Největší částku nákladů a zároveň výdajů budou tvořit zejména výdaje za pohonné hmoty, dále také pojištění vozidla, silniční daň, opravy a údržba osobního automobilu, výdaje za parkování a nákup dálniční známky. Nový automobil po čtyřech letech provozu musí podstoupit pravidelné technické prohlídce a musí být změřeny také emise.

Pro výpočet nákladů na spotřebu pohonných hmot vycházíme z průměrné ceny Naturalu 95 dle vyhlášky č. 328/2014 Sb. § 4, která činí 35,90 Kč/l. Dle technického průkazu činí průměrná spotřeba 6,1 litrů na 100 ujetých kilometrů. Předpokládaný nájezd kilometrů činí 50 000 km. Pomoci těchto údajů můžeme vypočítat celkové roční náklady na pohonné hmoty:

$$PHM = \frac{50\,000 \cdot 35,90 \cdot 6,1}{100} = 109\,495 \text{ Kč} \quad (4.1)$$

Paušální výdaj na dopravu v tomto případě podnikatel z důvodu daňové optimalizace nevyužije. Pro podnikatele by bylo výhodné využití paušálního výdaje v případě, kdyby za rok s daným vozidlem ujel méně než 27 399 kilometrů.

Při nákupu osobního automobilu panu Novákovi nabídli zákonné a havarijní pojištění. Roční pojistné povinného ručení činí 2 760 Kč. v případě havarijního pojištění činí roční pojistné 10 920 Kč, přičemž pojistná částka je stanovena na výši ceny vozidla, tedy 600 000 Kč a spoluúcast činí 5 %. Dále se podnikatel rozhodl pro pojištění skel, za které ročně zaplatí 750 Kč. Dohromady za pojistné bude platit 14 430 Kč ročně.

Při výpočtu silniční daně u osobního automobilu se vychází ze zdvihového objemu motoru. V případě osobního automobilu pana Nováka činí zdvihový objem motoru 1 798 cm³. Pro výpočet použijeme roční sazbu daně 3 000 Kč. Jelikož se jedná o nový automobil, roční sazbu lze snížit o 48 % po dobu 36 kalendářních měsíců ode dne první registrace. Po uplynutí třech let lze dále roční sazbu daně snížit o 40 % po dobu dalších 36 kalendářních měsíců a následně po dobu dalších 36 kalendářních měsíců lze sazbu silniční daně snížit o 25 %. V prvních třech letech bude silniční daň činit 1 560 Kč. V letech 2018 až 2020 se silniční daň zvýší na 1 800 Kč a následně v letech 2021 – 2023 bude silniční daň činit 2 250 Kč. V letech následujících se již silniční daň snižovat nebude a podnikatel ji bude hradit v plné výši, tj. 3 000 Kč.

V jednotlivých letech budeme předpokládat, že podnikatel bude muset vynaložit náklady na drobné opravy a údržbu automobilu, které budou činit 5 000 Kč. V roce 2017, dle servisní knížky osobního automobilu, musí dojít k výměně rozvodového řemene a oleje. Tento servisní úkon si vyžádá dodatečné náklady ve výši 20 000 Kč.

Pro provoz osobního automobilu také v zimních měsících, musí být automobil vybaven zimními pneumatikami s dostatečnou hloubkou dezénu (nejméně 4 mm).⁴¹ Budeme předpokládat, že v roce 2015 a 2019 dojde k nákupu nových zimních pneumatik a zimního vybavení. Tyto náklady budou činit cca 21 000 Kč.

Pro rychlejší přepravu za svými zákazníky bude pan Novák potřebovat dálniční známku, kterou je potřeba kupovat každý rok. V roce 2015 roční dálniční známka stojí 1 500 Kč. Budeme předpokládat, že se cena v následujících letech nebude měnit.

V roce 2018 bude muset osobní automobil podstoupit pravidelné technické prohlídky na stanici technické kontroly. Tato prohlídka se skládá z pravidelné prohlídky technického stavu (660 Kč) a z měření emisí (410 Kč). Náklady na

⁴¹ Vyhláška č. 30/2001 § 10 odst. 1z

technickou prohlídku budou činit 1 070 Kč. Následující technická prohlídka bude v roce 2020.

Pro vzájemnou porovnatelnost jednotlivých variant pořízení osobního automobilu budeme předpokládat, že tyto náklady budou ve stejné výši. V případě jiných způsobů pořízení mohou vznikat další náklady, které budou rozebrány dále.

Tab. 4. 3 – Popis nákladů/výdajů v jednotlivých letech

Popis případu	2015	2016	2017	2018	2019
Pořízení osobního automobilu	600 000 Kč	0 Kč	0 Kč	0 Kč	0 Kč
Rovnoměrný odpis	66 000 Kč	133 500 Kč	133 500 Kč	133 500 Kč	133 500 Kč
Spotřeba PHM (35,9 Kč/l)	109 495 Kč	109 495 Kč	109 495 Kč	109 495 Kč	109 495 Kč
Pojištění vozidla vč. havarijního pojištění	14 430 Kč	14 430 Kč	14 430 Kč	14 430 Kč	14 430 Kč
Silniční daň	1 560 Kč	1 560 Kč	1 560 Kč	1 800 Kč	1 800 Kč
Opravy a údržba (v roce 2017 výměna rozvodů, oleje a filtrů)	5 000 Kč	5 000 Kč	25 000 Kč	5 000 Kč	5 000 Kč
Nákup zimního vybavení	21 000 Kč	0 Kč	0 Kč	0 Kč	21 000 Kč
Parkování	3 000 Kč	3 000 Kč	3 000 Kč	3 000 Kč	3 000 Kč
Nákup dálniční známky	1 500 Kč	1 500 Kč	1 500 Kč	1 500 Kč	1 500 Kč
STK a měření emisí (v roce 2018)	0 Kč	0 Kč	0 Kč	1 070 Kč	0 Kč

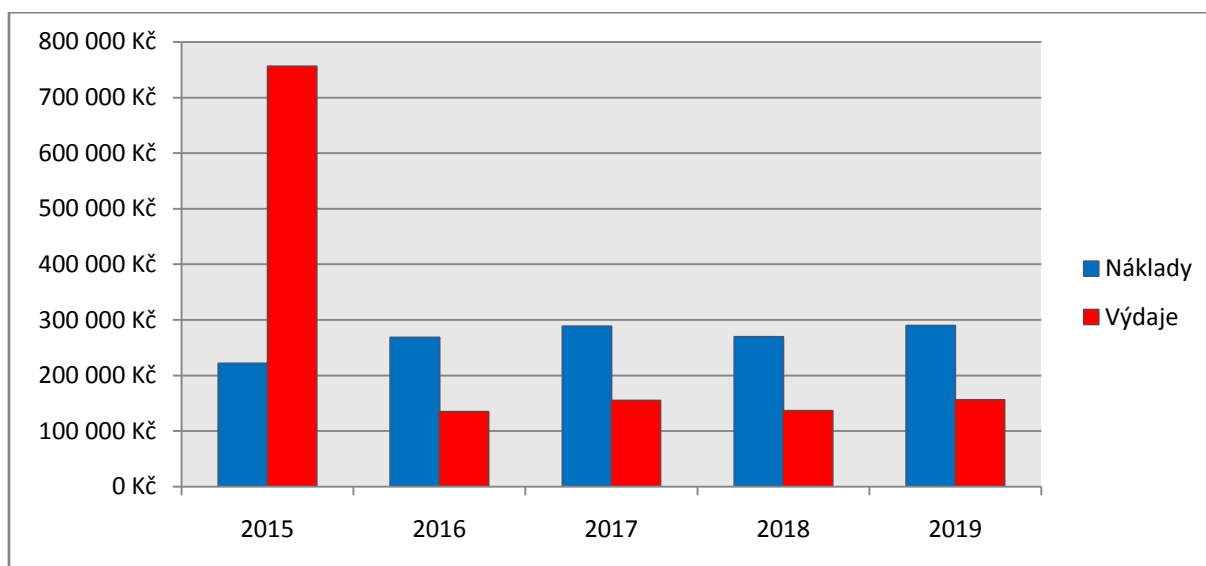
Zdroj: Vlastní zpracování

Tab. 4. 4 - Celkové náklady snižující základ daně a celkově vydané peněžní prostředky

Rok	2015	2016	2017	2018	2019
Náklady daňově uznatelné	221 985 Kč	268 485 Kč	288 485 Kč	269 795 Kč	289 725 Kč
Výdaje	755 985 Kč	134 985 Kč	154 985 Kč	136 295 Kč	156 225 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 4. 1 - Porovnání nákladů a výdajů v jednotlivých letech

Zdroj: Vlastní zpracování

Z grafu 4. 1 je patrné, že v roce 2015 výdaje převyšují náklady více než trojnásobně. Tento fakt je způsobený tím, že v roce 2015 došlo k jednorázovému výdaji ve výši 600 000 Kč za nákup osobního automobilu. Do nákladů se ovšem tato částka dostává postupně a to ve formě odpisů. Tento fakt se může jevit jako nevýhoda při pořizování dlouhodobého majetku z vlastních zdrojů financování, neboť dochází k vynaložení velké částky, která není daňově uznatelná. V letech 2016 – 2019 naopak náklady převyšují výdaje, jelikož se do nákladů postupně dostávají odpisy.

Naopak výhodou tohoto způsobu pořízení je bezesporu skutečnost, že podnikatel má vlastnické právo k majetku. Panu Novákovi také nevzniká žádný dluh, nemusí tedy v dalších letech platit například úroky z úvěru nebo finančního leasingu.

4.3 Pořízení osobního automobilu úvěrem

V případě, že by pan Novák neměl dostatek vlastních peněžních prostředků, může uvažovat o možnosti pořízení osobního automobilu prostřednictvím dlouhodobého úvěru. Podnikatel může získat dlouhodobý úvěr v bance, která mu peněžní prostředky připsá na bankovní účet a následně zaplatí přijatou fakturu za

automobil těmito penězi. Další možností může být poskytnutí spotřebitelského úvěru prodejcem automobilů. V obou případech cenou úvěru jsou úroky.

Pan Novák se rozhodl pro využití spotřebitelského úvěru u prodejce osobních automobilů. Aby ušetřil část peněz na úrocích, rozhodl se pro uhrazení části kupní ceny osobního automobilu ve výši 20 % pořizovací ceny. Výše úvěru bude stanovena ve výši 480 000 Kč při roční úrokové sazbě 6,5 %. Měsíčně za úvěr bude hradit 9 391,75 Kč, přičemž do měsíčních splátek bude zahrnuto také povinné zákonné a havarijní pojištění, které ročně činí 14 430 Kč. Celkové platby úvěru včetně pojištění budou tedy 10 594,75 Kč. Nabídka spotřebitelského úvěru viz. příloha č. 3.

Pravidelná měsíční platba úvěru ve výši 9 391,75 Kč v sobě zahrnuje část peněz připadající na úrok, zbytek je tzv. úmor – splátka dluhu. Částka připadající na úmor se každou další splátkou zvyšuje a zároveň částka, která připadá na úrok se snižuje. Tento fakt je způsobený skutečností, že úrok se vypočítává z aktuálně dlužné částky, která se každý měsíc, každou splátkou snižuje. Splátkový kalendář viz. příloha č. 4.

Tab. 4. 5 – Popis nákladů/výdajů v jednotlivých letech

Popis případu	2015	2016	2017	2018	2019
Část kupní ceny automobilu	120 000 Kč	0 Kč	0 Kč	0 Kč	0 Kč
Splátky úvěru	83 973 Kč	89 597 Kč	95 598 Kč	102 000 Kč	108 831 Kč
Úroky	28 728 Kč	23 104 Kč	17 103 Kč	10 701 Kč	3 870 Kč
Rovnoměrný odpis	66 000 Kč	133 500 Kč	133 500 Kč	133 500 Kč	133 500 Kč
Spotřeba PHM (35,9 Kč/l)	109 495 Kč	109 495 Kč	109 495 Kč	109 495 Kč	109 495 Kč
Pojištění vozidla vč. havarijního pojištění	14 430 Kč	14 430 Kč	14 430 Kč	14 430 Kč	14 430 Kč
Silniční daň	1 560 Kč	1 560 Kč	1 560 Kč	1 800 Kč	1 800 Kč
Opravy a údržba (v roce 2017 výměna rozvodů, oleje a filtrů)	5 000 Kč	5 000 Kč	25 000 Kč	5 000 Kč	5 000 Kč
Nákup zimního vybavení	21 000 Kč	0 Kč	0 Kč	0 Kč	21 000 Kč
Parkování	3 000 Kč	3 000 Kč	3 000 Kč	3 000 Kč	3 000 Kč
Nákup dálniční známky	1 500 Kč	1 500 Kč	1 500 Kč	1 500 Kč	1 500 Kč
STK a měření emisí (v roce 2018)	0 Kč	0 Kč	0 Kč	1 070 Kč	0 Kč

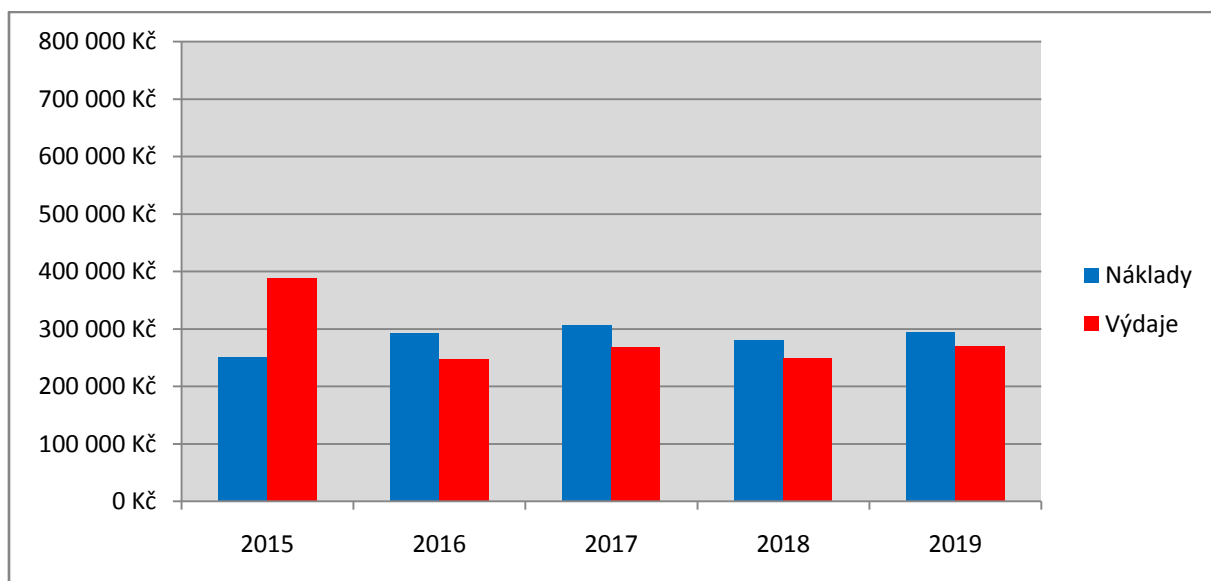
Zdroj: Vlastní zpracování

Tab. 4. 6 - Celkové náklady snižující základ daně a celkově vydané peněžní prostředky

Rok	2015	2016	2017	2018	2019
Náklady daňově uznatelné	250 713 Kč	291 589 Kč	305 588 Kč	280 496 Kč	293 595 Kč
Výdaje	388 686 Kč	247 686 Kč	267 686 Kč	248 996 Kč	268 926 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 4. 2 - Porovnání nákladů a výdajů v jednotlivých letech

Zdroj: Vlastní zpracování

Z grafu 4. 2 vyplývá, že výdaje v roce 2015 opět převyšují daňově uznatelné náklady, stejně tak tomu bylo také v případě pořízení osobního automobilu hotově. Ovšem v tomto případě není rozdíl mezi výdaji a náklady v prvním roce tak velký. Je tomu tak především proto, protože se pan Novák rozhodl uhradit část kupní ceny hotově.

V následujících letech, stejně jako v případě pořízení automobilu hotově, náklady nepatrně převyšují výdaje. Opět je to způsobeno především odpisováním. V ideálních podmínkách výdaje díky postupně se zvyšujícímu úmoru nepatrně rostou a náklady na úroky, které se meziročně naopak snižují způsobují pokles celkových nákladů. V případě pana Nováka mají na výši celkových nákladů a výdajů vliv také ostatní faktory, které nejsou každoročně ve stejné výši, jedná se o nákup zimních pneumatik, STK a o výměnu rozvodového řemene.

Díky využití úvěru nemusí mít podnikatel dostatek vlastních peněžních prostředků a přesto může pořídit do obchodního majetku osobní automobil. Nemusí najednou vynakládat velkou sumu peněz, aby si mohl dovolit takovýto majetek koupit. Splátky jsou rozloženy na více období. Skutečnost, že osobní automobil je ve vlastnictví podnikatele i když jej financoval z cizích zdrojů je bezesporu další výhodou. Takový majetek může podnikatel odpisovat a svévolně s ním také nakládat.

Jelikož pan Novák zaplatil část kupní ceny, prodejce automobilu mu poskytl úvěr ve výši 480 000 Kč. Po dobu 60 měsíců platil za úvěr 9 391,75 Kč měsíčně. Celkem tedy zaplatil 563 505 Kč, to znamená, že za poskytnutí úvěru zaplatil na úrocích 83 505 Kč. Celkem jej tedy pořízení osobního automobilu na spotřebitelský úvěr stálo 683 505 Kč. Z uvedeného vyplývá, že úroky, které podnikatel musí platit při využití tohoto způsobu financování, jsou nevýhodou. Automobil se stává „dražším“.

4.4 Pořízení osobního automobilu na leasing

Dalším způsobem pořízení osobního automobilu bez dostatečného množství finančních prostředků v hotovosti nebo na běžném účtu je využití finančního leasingu. Jedná se o dlouhodobý pronájem osobního automobilu, po jehož ukončení přechází automobil do vlastnictví nájemce za dohodnutou kupní cenu.

Pan Novák uzavřel s prodejcem automobilů Škoda smlouvu o finančním leasingu na 60 měsíců. Dohodli se, že zaplatí první zvýšenou splátku tzv. akontaci ve výši 120 000 Kč. Roční úroková sazba je stanovena na 9,05 %. Pravidelná měsíční splátka leasingu činí 9 963,13 Kč bez pojištění. Včetně zákonného a havarijního pojištění bude podnikatel měsíčně platit leasingové splátky ve výši 11 166,13 Kč. Dále se dohodli, že po skončení leasingu osobní automobil bude odkoupen za zůstatkovou cenu 1 000 Kč. Nabídka finančního leasingu viz. příloha č. 5.

Akontace představuje výdaj ale také zároveň náklad. K tomuto výdaji dojde jednorázově v roce 2015, ovšem do nákladů se v jednotlivých letech dostane pouze část částky, která s daným obdobím věcně a časově souvisí. Musí se provést

tzv. časové rozlišení tohoto nákladu na dobu pěti let. Každý rok se tedy do nákladů dostane pětina první zvýšené splátky, tj. 24 000 Kč.

Po uhrazení zůstatkové ceny 1 000 Kč dojde k přechodu vlastnictví osobního automobilu z leasingové společnosti na pana Nováka. Protože výše zůstatkové ceny nepřevyšuje hranici pro zařazení majetku do dlouhodobého hmotného majetku, bude se jednat o náklad.

Tab. 4. 7 – Popis nákladů/výdajů v jednotlivých letech

Popis případu	2015	2016	2017	2018	2019
Akontace	120 000 Kč	0 Kč	0 Kč	0 Kč	0 Kč
Časové rozlišení akontace	24 000 Kč	24 000 Kč	24 000 Kč	24 000 Kč	24 000 Kč
Odkup automobilu od leasingové společnosti	0 Kč	0 Kč	0 Kč	0 Kč	1 000 Kč
Splátka leasingu	119 558 Kč	119 558 Kč	119 558 Kč	119 558 Kč	119 558 Kč
Spotřeba PHM (35,9 Kč/l)	109 495 Kč	109 495 Kč	109 495 Kč	109 495 Kč	109 495 Kč
Pojištění vozidla vč. havarijního pojištění	14 430 Kč	14 430 Kč	14 430 Kč	14 430 Kč	14 430 Kč
Silniční daň	1 560 Kč	1 560 Kč	1 560 Kč	1 800 Kč	1 800 Kč
Opravy a údržba (v roce 2017 výměna rozvodů, oleje a filtrů)	5 000 Kč	5 000 Kč	25 000 Kč	5 000 Kč	5 000 Kč
Nákup zimního vybavení	21 000 Kč	0 Kč	0 Kč	0 Kč	21 000 Kč
Parkování	3 000 Kč	3 000 Kč	3 000 Kč	3 000 Kč	3 000 Kč
Nákup dálniční známky	1 500 Kč	1 500 Kč	1 500 Kč	1 500 Kč	1 500 Kč
STK a měření emisí (v roce 2018)	0 Kč	0 Kč	0 Kč	1 070 Kč	0 Kč

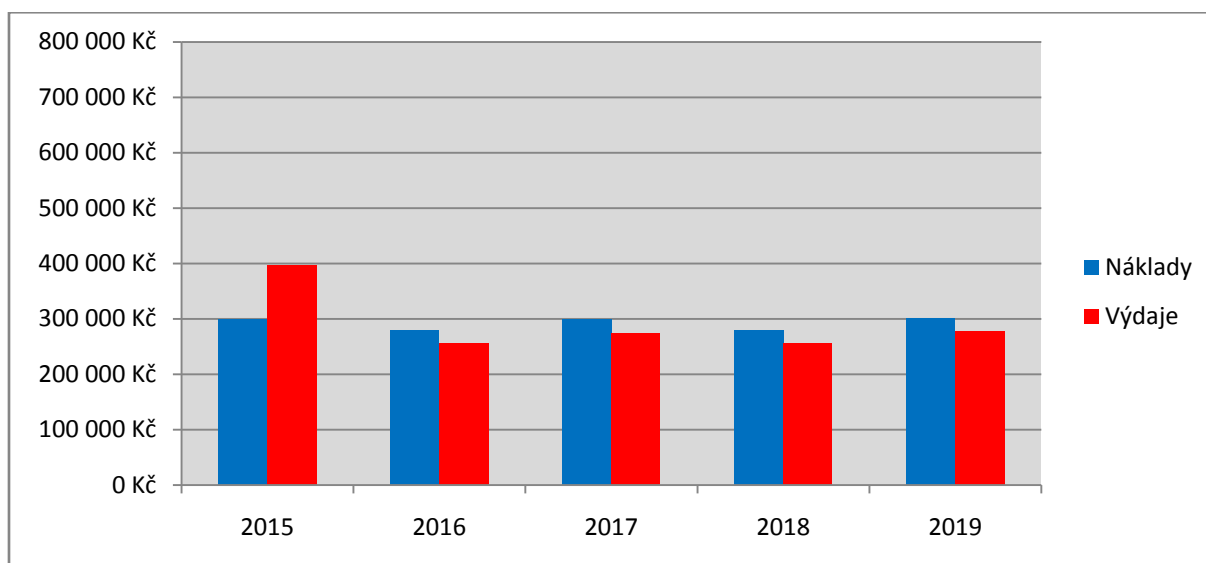
Zdroj: Vlastní zpracování

Tab. 4. 8 – Celkové náklady snižující základ daně a celkově vydané peněžní prostředky

Rok	2015	2016	2017	2018	2019
Náklady daňově uznatelné	299 543 Kč	278 543 Kč	298 543 Kč	279 853 Kč	300 783 Kč
Výdaje	395 543 Kč	254 543 Kč	274 543 Kč	255 853 Kč	276 783 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 4. 3 - Porovnání nákladů a výdajů v jednotlivých letech

Zdroj: Vlastní zpracování

Z grafu 4. 3 je patrné, že díky první zvýšené splátce v roce 2015 výdaje opět převyšují náklady. Ve všech následujících letech jsou náklady větší než výdaje právě o částku časového rozlišení akontace tj. 24 000 Kč.

V případě, kdy podnikatel nemá dostatek finančních prostředků k pořízení majetku, je leasing vhodnou alternativou k úvěru. Podnikatel uhradí první zvýšenou splátku a další splátky jsou rozloženy do delšího období. Další výhodou je skutečnost, že leasingové splátky jsou plně daňově uznatelným nákladem.

Nevýhodou tohoto způsobu pořízení je fakt, že za osobní automobil podnikatel ve výsledku zaplatí mnohem víc, než kdyby jej kupoval za hotové peníze. Celková cena leasingu se skládá z první zvýšené splátky, z pravidelných měsíčních splátek a ze zůstatkové ceny, za kterou podnikatel osobní automobil od leasingové společnosti odkoupí. Pořizovací cena automobilu je 600 000 Kč, tzn. že v případě pořízení tohoto osobního automobilu na leasing podnikatel „přeplatí“ 118 787,79 Kč. Způsob výpočtu:

$$\text{Celková cena leasingu} = 120\,000 + 60 \cdot 9\,963,13 + 1\,000 = 718\,787,79 \text{ Kč}$$

(4.2)

Další nevýhodou je bezesporu skutečnost, že podnikatel není vlastníkem osobního automobilu a nemůže s ním svévolně nakládat a nemůže především uplatňovat do daňových nákladů odpisy. Osobní automobil odpisuje leasingová společnost. V případě potřeby podnikatele provést na vozidle úpravy či technické zhodnocení, musí mít souhlas pronajímatele – tedy leasingové společnosti. Musí se dohodnout, kdo případné technické zhodnocení zaplatí, kdo jej bude odepisovat a jakým způsobem dojde k vyrovnání na konci leasingu. K plnému přechodu vlastnických práv na podnikatele dochází až po uhrazení všech leasingových splátek.

4.5 Využití soukromého osobního automobilu pro podnikání

Pan Novák se může také rozhodnout pořídit osobní automobil ze soukromých peněžních prostředků. Automobil nebude zařazen do obchodního majetku a podnikatel jej bude využívat k soukromým i služebním účelům.

Náklady, které si bude moci uplatnit jako daňově uznatelné budou omezené. Do daňově uznatelných nákladů si bude moci uplatnit pouze náklady související bezprostředně s pracovními cestami. Bude se jednat pouze o náklady na spotřebované pohonné hmoty, silniční daň a náklady na parkování. Ostatní náklady, se kterými jsme počítali v předchozích alternativách pořízení osobního automobilu pana Nováka neminou, bude je muset také vynaložit, ovšem ze svých soukromých peněžních prostředků. Zde je proto do výpočtu zahrnovat nebudeme.

Náhrada za ujeté kilometry na pracovních cestách se v tomto případě bude skládat ze dvou částí:

$$\text{Základní náhrada}^{42} = 3,70 \cdot 50\,000 = 185\,000 \text{ Kč} \quad (4.3)$$

$$\text{Náhrada za spotřebované pohonné hmoty} = \frac{6,10 \cdot 50\,000 \cdot 35,90}{100} = 109\,495 \text{ Kč} \quad (4.4)$$

$$\text{Celková náhrada výdajů} = 185\,000 + 109\,495 = 294\,495 \text{ Kč} \quad (4.5)$$

⁴² Sazba základní náhrady, vyhláška č. 328/2014 § 1b

Silniční daň bude ve stejné výši jako v předchozích variantách pořízení. Daňově uznatelná bude v plné výši a automobil bude využíván k podnikatelské činnosti celoročně.

Tab. 4. 9 – Popis nákladů/výdajů v jednotlivých letech

Popis případu	2015	2016	2017	2018	2019
Spotřeba PHM (35,9 Kč/l)	109 495 Kč	109 495 Kč	109 495 Kč	109 495 Kč	109 495 Kč
Základní náhrada	185 000 Kč	185 000 Kč	185 000 Kč	185 000 Kč	185 000 Kč
Silniční daň – výdaj daňový	1 560 Kč	1 560 Kč	1 560 Kč	1 800 Kč	1 800 Kč
Parkování – výdaj daňový	3 000 Kč	3 000 Kč	3 000 Kč	3 000 Kč	3 000 Kč

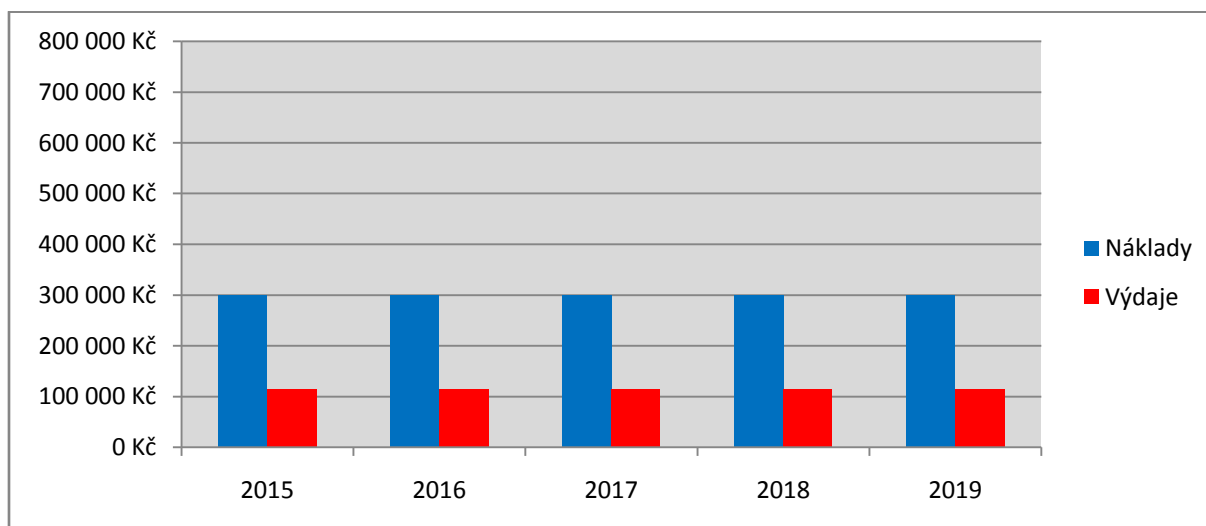
Zdroj: Vlastní zpracování

Tab. 4. 10 - Celkové náklady snižující základ daně a nedaňové výdaje

Rok	2015	2016	2017	2018	2019
Náklady daňově uznatelné	299 055 Kč	299 055 Kč	299 055 Kč	299 295 Kč	299 295 Kč
Výdaje	114 055 Kč	114 055 Kč	114 055 Kč	114 295 Kč	114 295 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 4. 4 - Porovnání nákladů a výdajů v jednotlivých letech

Zdroj: Vlastní zpracování

V případě, kdy podnikatel osobní automobil do podnikání nevloží a pouze využívá k podnikatelské činnosti soukromé vozidlo, výdaje za provoz tohoto automobilu v účetnictví evidovat nebude, nebo je bude evidovat jako výdaje nedaňové. Daňově uznatelné jsou však výdaje za úhradu silniční daně a také výdaje

za parkovné související s podnikáním. Budeme předpokládat, že ostatní výdaje, které vydá ze soukromých finančních prostředků v souvislosti s provozem automobilu bude kryt výběrem peněz z podnikání pro osobní spotřebu, což představuje nedaňový výdaj. Náklady ve všech letech převyšují výdaje právě o sazbu základní náhrady. Ve všech letech je výše nákladů a výdajů téměř stejná, v roce 2018 dojde pouze ke zvýšení nákladů a také výdajů o stejnou částku, konkrétně se jedná o 240 Kč což představuje přírůstek silniční daně.

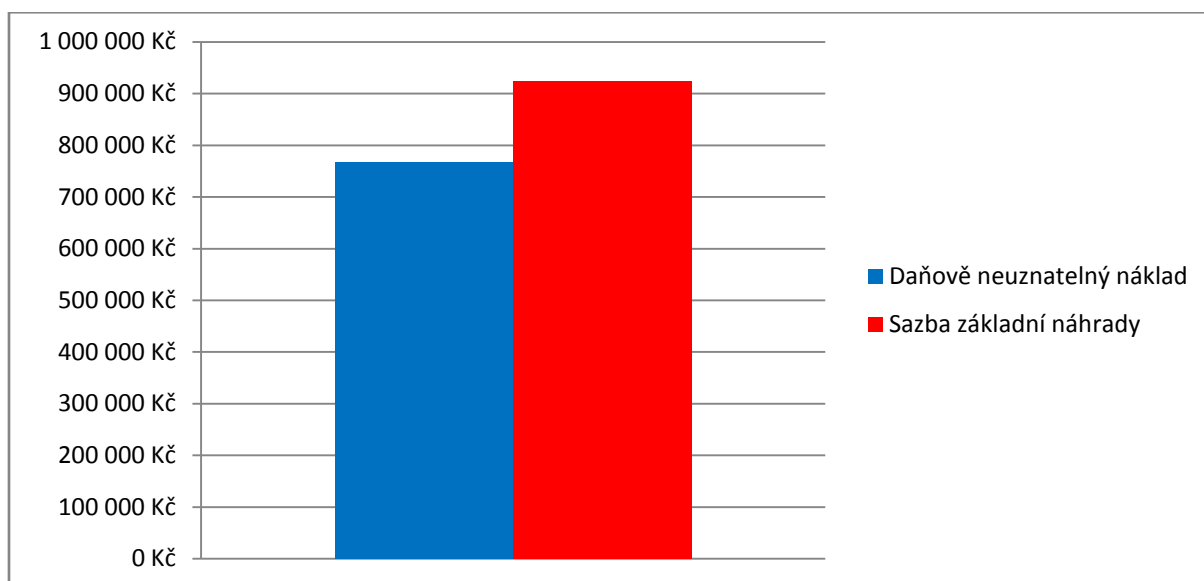
Nevýhodou tohoto způsobu využívání osobního automobilu je skutečnost, že vozidlo není zahrnuto v obchodním majetku. Není proto možné uplatňovat veškeré náklady spojené s provozem vozidla, jako je například pojištění automobilu, náklady na údržbu a opravy. Podnikatel takovýto automobil nemůže také odepisovat. Jedinými daňově uznatelnými náklady budou sazba základní náhrady, výdaje na pohonné hmoty, silniční daň a parkovné.

Naopak výhodou bude, že podnikatel nemusí vynakládat na pořízení osobního automobilu žádné vysoké finanční prostředky, nemusí hradit případné úroky z úvěrů popřípadě finančního leasingu.

4.6 Komparace způsobů pořízení a doporučení nejvýhodnější varianty

Dle porovnání v předchozích kapitolách docházíme k závěru, že nejlepší variantou by pro podnikatele bylo používání soukromého osobního automobilu v podnikání. Není nutné vynakládat velké peněžní prostředky k nákupu nového vozidla. Nemožnost odepisování soukromého vozidla a uplatnění dalších nákladů (např. nákup zimních pneumatik) je kompenzována sazbou základní náhrady, která stejně jako odpis představuje daňově uznatelný náklad. V případě předpokládaného ročního nájezdu pana Nováka je to pro něj dokonce výhodnější. Můžeme se o tom přesvědčit na následujícím grafu:

Graf 4. 5 - Porovnání výše nákladů a základní náhrady snižující základ daně

Zdroj: Vlastní zpracování

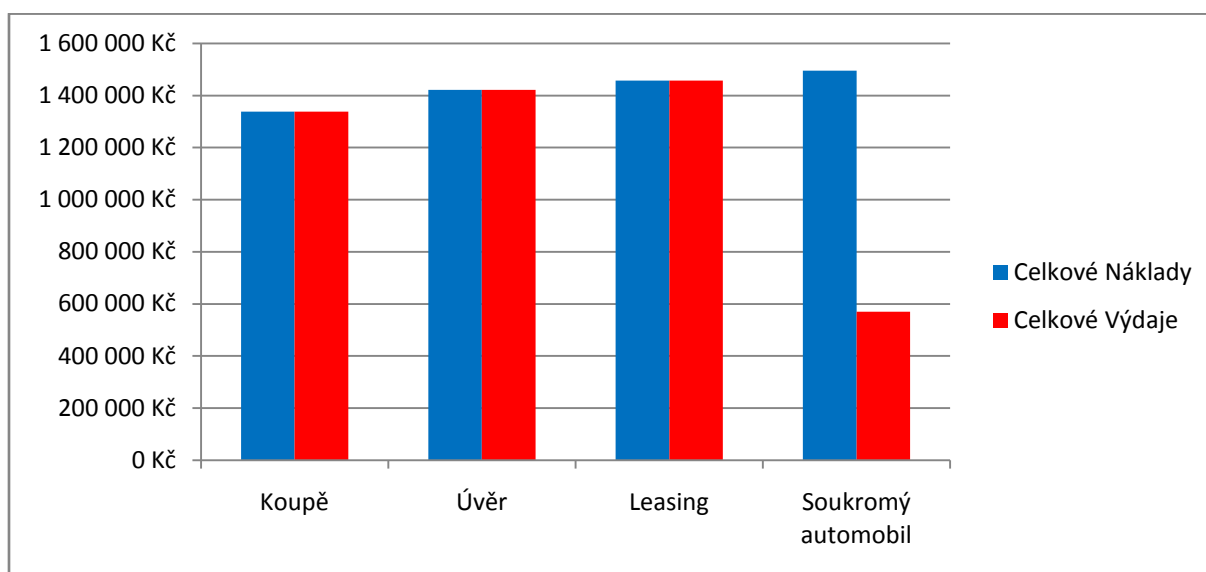
Do daňově neuznatelných nákladů byly zahrnuty náklady, které v případě koupě osobního automobilu snižovaly základ daně, ovšem v případě využívání soukromého osobního automobilu jej podnikatel uplatnit nemohl. Jedná se tedy o rovnoměrný odpis, pojištění vozidla, náklady na opravy a údržbu, nákup zimního vybavení, nákup dálniční známky a náklady na STK a měření emisí. Při výpočtu sazby základní náhrady je vycházeno z předpokládaného ročního nájezdů kilometrů pana Nováka. To vše za celou dobu použitelnosti automobilu, tj. 5 let.

V případě, že by podnikatel nechtěl využívat k podnikání soukromý automobil a zároveň by měl dostatek peněžních prostředků v pokladně nebo na bankovním účtu, měl by uvažovat nad koupi osobního automobilu. V prvním roce výdaje budou mnohonásobně převyšovat náklady, ovšem v následujících letech nebude podnikatel zadlužen a nebude muset vynakládat peněžní prostředky za splátky úvěru případně leasingu. V letech 2016 – 2019 budou náklady vůči výdajům větší vždy o částku rovnoměrného odpisu.

Pokud by pan Novák neměl dostatek peněžních prostředků ke koupi vozidla, přemýšlel by nad pořízením na úvěr nebo na leasing. V naší komparaci úvěru a leasingu vychází pro podnikatele ve všech ohledech lépe využití úvěru. V prvním roce u obou variant výdaje převyšují náklady. U úvěru je to způsobeno jednorázovým

výdajem části kupní ceny a splátkou úvěru, u leasingu o výši akontace. Výše nákladů i výdajů v dalších letech jsou u obou variant v přibližně stejné výši, ovšem odlišnost nastává v rozdílu mezi náklady a výdaji. V případě leasingu náklady převyšují výdaje právě o výši časového rozlišení akontace, která činí 24 000 Kč v každém roce. U úvěru je tato odlišnost způsobena rozdílem odpisů, které představují náklady, a splátek úvěrů. Výše tohoto rozdílu je ve všech letech větší u úvěru. Tato skutečnost hovoří ve prospěch právě úvěru, podnikatel bude mít v jednotlivých letech větší náklady než výdaje. Další výhodou úvěru oproti leasingu je skutečnost, že podnikatel bude vlastníkem osobního automobilu. Bude si moci tedy uplatňovat odpisy a bude s ním moci svévolně nakládat. Nemožnost odpisovat automobil pořízený formou leasingu je kompenzován daňově uznatelnými splátkami úvěru, mimo akontace, která musí být časově rozlišena a poměrnou část lze každý rok uznat jako daňově uznatelný náklad. V případě automobilu pořízeného formou úvěru podnikatel zaplatí pořizovací cenu 600 000 Kč a navíc úroky ve výši 83 505 Kč, celkem jej tedy automobil bude stát 683 505 Kč. U leasingu zaplatí akontaci ve výši 120 000 Kč, dále splátky leasingu v celkové výši 597 788 Kč a zůstatkovou, která činí 1 000 Kč. Celkem automobil pořízený na leasing bude podnikatele stát 718 788 Kč, což je o 35 283 Kč více, než v případě úvěru.

Graf 4. 6 - Komparace celkových nákladů a výdajů u jednotlivých variant za 5 let

Zdroj: Vlastní zpracování

Na tomto porovnání celkových nákladů a výdajů za celou sledovanou dobu, tj. 5 let, lze vidět, že pro podnikatele skutečně vychází nejlépe využívat soukromý automobil, kdy náklady snižující základ daně jsou nejen nejvyšší, ale také mnohonásobně převyšují výdaje. Částku, kterou podnikatel uspoří na dani z příjmů fyzických osob pak může použít například na opravy soukromého osobního automobilu.

5 Závěr

Tato bakalářská práce je zaměřena na využití osobního automobilu v podnikání u osoby samostatně výdělečně činné. Zabýváme se zde teoretickými i praktickými záležitostmi.

Cílem této bakalářské práce bylo analyzovat různé varianty pořízení osobního automobilu a zjistit, která z variant je z pohledu výdajů a nákladů pro podnikatele nejvýhodnější. Některé způsoby pořízení osobního automobilu, jako například pořízení osobního automobilu využitím dotace, nejsou obsahem této bakalářské práce zejména pro svou administrativní náročnost a nejistotu, zda by vůbec byla dotace přiznána.

V první části bakalářské práce jsou rozebrány základní právní předpisy a pojmy, které bezprostředně souvisí s osobním automobilem. V této části jsou také uvedeny základní povinnosti, které osoby v důsledku provozování osobního automobilu musí dodržet, jedná se například o zákonné pojištění osobního automobilu. Je zde rozebrána také evidence knihy jízd.

V další kapitole jsou rozebrány jednotlivé způsoby pořízení a také vyřazení osobního automobilu. U jednotlivých variant pořízení i vyřazení osobního automobilu jsou uvedeny výhody a naopak nevýhody vyplývající z daného způsobu pořízení. U jednotlivých variant jsou také vyjmenovány náklady, které podnikatel může zahrnout do daňově uznatelných nákladů a které naopak do těchto nákladů zahrnout nelze. Zabýváme se zde také problematikou odpisování a dalšími náklady, jež vznikají při využívání osobního automobilu. Jedná se o náklady na údržbu a opravy, technické zhodnocení, náklady na pohonné hmoty a silniční daň. Dále je zde popsána možnost využití paušálního výdaje na dopravu.

Poslední část této bakalářské práce je na základě příkladu věnována praktické aplikaci několika vybraných způsobů pořízení osobního automobilu pro podnikání. Jedná se o pořízení vozidla koupí, prostřednictvím úvěru, na leasing a využití soukromého osobního automobilu pro podnikání. Aby bylo možné jednotlivé varianty porovnat, byl vybrán osobní automobil, jehož pořizovací cena ve všech případech

činila 600 000 Kč. U každé varianty jsou na základě shodných vstupních dat vypočteny náklady a výdaje v letech 2015 – 2019. Výše těchto nákladů i výdajů jsou u každé varianty zobrazeny v grafech společně s popsáním výhod a nevýhod dané varianty pořízení. Následnou komparací vybraných variant pořízení osobního automobilu byla podnikateli doporučena nejvýhodnější varianta. Nejvýhodnější variantou z hlediska vynaložených výdajů a nákladů snižujících základ daně je využití soukromého osobního automobilu v podnikání. Touto skutečností jsme dosáhli cíle bakalářské práce.

V případě, kdyby se podnikatel zabýval nad možnostmi pořízení osobního automobilu pro podnikání, na základě této bakalářské práce by pro něj bylo nejlepším řešením, kdyby automobil nepořizoval z peněžních prostředků z podnikání a nekládal jej do obchodního majetku. Nejlepší a nejvýhodnější variantou by pro něj bylo využívat soukromý automobil pro podnikání.

Seznam použité literatury

a) Odborné knihy

1. DUŠEK, Jiří a Jaroslav SEDLÁČEK. *Daňová evidence podnikatelů 2014*. 11. vyd. Praha: Grada Publishing, 2014. 136 s. ISBN 978-80-247-5117-7.
2. DUŠEK, Jiří a Jaroslav SEDLÁČEK. *Daňová evidence podnikatelů 2015*. 12. vyd. Praha: Grada Publishing, 2015. 135 s. ISBN 978-80-247-5436-9.
3. JANOUŠEK, K., J. FITŘÍKOVÁ, D. PROCHÁZKOVÁ a CH. ŽMOLÍK,. *Automobil v podnikání*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2011. 439 s. ISBN 978-80-7263-668-6.
4. JANOUŠEK, Karel. *Daň silniční s komentářem*. 3. aktualiz. vyd. Olomouc: ANAG, 2010. 135 s. ISBN 978-80-7263-587-0.
5. KOLEKTIV AUTORŮ. *Účetnictví podnikatelů 2013*. 10. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. 588 s. ISBN 978-80-7357-993-7.
6. KOLEKTIV AUTORŮ. *Účetní souvztažnosti podnikatelských subjektů*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. 352 s. ISBN 978-80-7478-486-6.
7. KOLEKTIV AUTORŮ. *Účetnictví podnikatelů 2014*. 11. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. 536 s. ISBN 978-80-7478-448-4.
8. PIKAL, Václav. *Automobil v podnikání*. 3. rozš. a aktualiz. vyd. Praha: ASPI, 2007, 155 s. ISBN 978-80-7357-290-7.
9. ŠTOHL, Pavel a Vladislav KLIČKA. *Maturitní okruhy z účetnictví*. 4. vyd. Znojmo: Vzdělávací středisko Ing. Pavel Štohl, 2011. 238 s. ISBN 978-80-87237-32-8
10. VALOUCH, Petr. *Leasing v praxi: praktický průvodce*. 5. aktualiz. vyd. Praha: Grada Publishing, 2012. 116 s. ISBN 978-80-247-4081-2.
11. VÝCHOPEŇ, Jiří. *Finanční leasing z účetního a daňového pohledu*. vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010, 157 s. ISBN 978-80-7357-590-8.

b) Zákony a vyhlášky

12. Vyhláška č. 30/2001 Sb., kterou se provádějí pravidla provozu na pozemních komunikacích a úprava a řízení provozu na pozemních komunikacích
13. Vyhláška č. 328/2014 Sb., o změně sazby základní náhrady za používání silničních motorových vozidel a stravného a o stanovení průměrné ceny pohonných hmot pro účely poskytování cestovních náhrad
14. Zákon č. 16/1993 Sb., o dani silniční
15. Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty
16. Zákon č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích
17. Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů
18. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
19. Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)

Seznam zkratek

apod.	a podobně
ccm, cm ³	centimetr krychlový
ČR	Česká republika
D	dal
DPH	daň z přidané hodnoty
FAP	faktura přijatá
hod	hodina
Kč	Korun českých
kg	kilogram
km	kilometr
kW	kilowatt
l	litry
MD	má dáti
MF	ministerstvo financí
MPSV	ministerstvo práce a sociálních věcí
např.	například
NPHM	náhrada za pohonné hmoty
PHM	pohonné hmoty
Sb.	sbírky
SPZ	státní poznávací značka
STK	stanice technické kontroly
tab.	tabulka
tj.	to je
tzn.	to znamená
tzv.	takzvaný
VBÚ	výpis z běžného účtu
VPD	výdajový pokladní doklad
VÚD	vnitřní účetní doklad
VÚÚ	výpis z úvěrového účtu
ZDP	zákon o daní z příjmů
ZDPH	zákon o daní z přidané hodnoty

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byl seznámen s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 - školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním uložit dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 7.5.2015

Radek Chmela

Seznam příloh

Příloha č. 1: Kniha jízd

Příloha č. 2: Konfigurace vozu Škoda Octavia

Příloha č. 3: Spotřebitelský úvěr

Příloha č. 4: Splátkový kalendář

Příloha č. 5: Finanční leasing

Příloha č. 6: Inventurní karta